Verslag opgesteld door Spectrum

Raadpleging klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd

ten bate van het vaststellen van vier varianten voor de stadspeiling

Verslag op hoofdlijnen

Inleiding

Gemeente Nijmegen heeft Gerrit Dijkerman (Spectrum) gevraagd de gesprekken voor te zitten van de klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent- Hoge Bongerd met de betrokken gemeentelijke ambtenaren over vier op te stellen varianten voor een stadspeiling over woningbouw in het projectgebied Stadseiland. De gesprekken vonden plaats van september 2021 tot november 2021.

Klankbordgroep: Veur Lent-Hoge Bongerd bestaat uit 22 leden. Vanaf december 2020 tot september 2021 waren de overleggen met de projectambtenaren en de hele klankbordgroep digitaal.
De vergaderingen met de onafhankelijk voorzitter vonden vanaf september 2021 fysiek plaats met zes vertegenwoordigers van de klankbordgroep. Een vertegenwoordiger in de kerngroep coördineerde de communicatie met de achterban. In het voorwoord en het slotwoord geeft de klankbordgroep haar eigen perspectief op het proces.

De kennismakingsbijeenkomst van de onafhankelijk voorzitter Gerrit Dijkerman met de kerngroep was op 30 augustus. Vanaf 14 september is ook Mariët Haverkamp van Spectrum betrokken. Zij zorgt voor objectieve verslaglegging van de bijeenkomsten en voor dit verslag op hoofdlijnen.

Vier bijeenkomsten

In totaal zijn er vier bijeenkomsten georganiseerd, waarbij de vier varianten zijn besproken ter voorbereiding op de stadspeiling in het voorjaar van 2022. Tijdens de eerste bijeenkomst op 14 september zijn de spelregels en randvoorwaarden afgesproken. De tweede bijeenkomst op 30 september stond in het teken van kennismaken met de ontwerpers van van Palmbout Urban Landscapes (het stedenbouwkundig bureau dat de varianten uitwerkt), de aanpak én het ophalen van input voor de vier varianten. Op 21 oktober heeft Palmbout de eerste uitwerkingen van de vier varianten aan de klankbordgroep voorgelegd en feedback opgehaald. Tijdens de laatste bijeenkomst op 18 november zijn de 'definitieve' uitwerkingen, tot op dat moment, aan de klankbordgroep gepresenteerd en heeft Royal HaskoningDHV een presentatie gegeven over de verkeerskundige analyse.

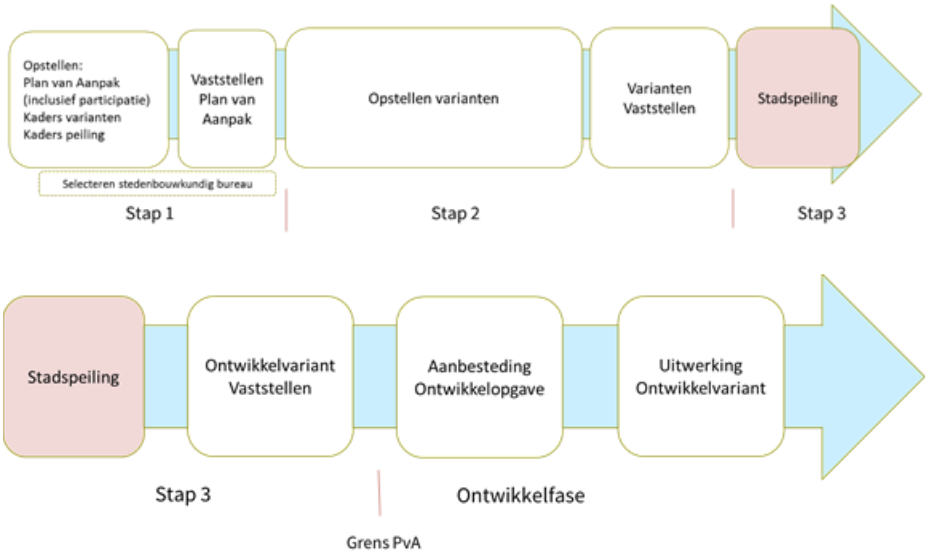
Bijeenkomst 14 september

De volgende afspraken zijn gemaakt:

- De klankbordgroep wordt **geraadpleegd** voor het opstellen van varianten ten bate van een stadspeiling. Het is de klankbordgroep voldoende duidelijk dat ze enkel geraadpleegd wordt en dat de gemeenteraad uiteindelijk beslist.
- Het Raadsbesluit over het Plan van Aanpak Opstellen Varianten Stadspeiling – Stadseiland van 22 september is **uitgangspunt** voor de komende drie werksessies.
- Ook is in deze bijeenkomst afgesproken dat gemeente en klankbordgroep de komende drie sessies constructief bijdragen. De klankbordgroep denkt na hoe ze input willen leveren aan de stedenbouwkundigen en welke kernpunten zij belangrijk vinden om aan te dragen.

In onderstaand stappenplan wordt de procedure weergegeven.

Stappenplan van het ontwikkelen van de vier varianten voor Stadseiland

Onderstaand is uitgangspunt voor de komende werksessies:

Variant	Veur Lent	Hoge Bongerd
1	Geen bebouwing - Parkinrichting (0 w/ha)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)
2	Groene variant (< 30 w/ha)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)
3	Groen-stedelijke variant (ca 30w/ha) (GREX)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)
4	Stedelijke variant (>30w/ha)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)

De verslagen die Spectrum van de bijeenkomsten opstelt worden voorgelegd aan en goedgekeurd door zowel gemeente als klankbordgroep. Deze vier verslagen zijn de basis voor dit verslag op hoofdlijnen. Voor de volledigheid zijn de verslagen van de vier bijeenkomsten als bijlage toegevoegd. De klankbordgroep voegt aan dit eindverslag nog een voorwoord en nawoord toe.

Bijeenkomst 30 september

Doel van deze bijeenkomst was kennismaken met de ontwerpers van de varianten van Palmbout Urban Landscapes, de aanpak en het ophalen van de eerste reacties bij de klankborgroep. Tijdens deze vergadering is een gezamenlijke wandeling door het gebied gemaakt. Aan de orde kwamen ook het verslag van de vorige bijeenkomst en de terugkoppeling over het genomen raadsbesluit van 22 september.

Palmbout streeft naar het volgende bij het opstellen van de varianten:

- Alle varianten worden op dezelfde manier verbeeld, bijvoorbeeld vanuit twee standpunten, te weten ooghoogte, vogelperspectief (drone) en met plattegronden.
- De uitwerkingen zijn ook voor een leek te interpreteren
- Varianten zijn onderscheidend in aantallen woningen
- Varianten variëren ook in de invulling van de Hoge Bongerd, met name infrastructuur
- Verkeersontsluiting komt in een apart plaatje, dit is geen verkeersontwikkelingsplan.

Over een verkeerskundige analyse

De klankbordgroep vindt het zeer gewenst dat er een verkeerskundige analyse wordt gemaakt door een onafhankelijk bureau, omdat de infrastructuur een belangrijke rol speelt in de ontwikkeling van

Veur-Lent en Hoge Bongerd. Klankbordgroep is van mening dat er geen plannen gemaakt kunnen worden zonder naar de infrastructuur te kijken.
Daarnaast heeft de klankbordgroep een aantal opmerkingen / wensen / zorgen meegegeven aan Palmbout. Deze staan vermeld in het bijgevoegde verslag van 30-09.

Bijeenkomst 21 oktober

Doel van deze tweede werksessie was het geven en ophalen van feedback op de eerste uitwerkingen van de varianten van Palmbout Urban Landscape.

Contracteren van een expertisebureau voor infrastructuur
Na de vorige bijeenkomst op 30 september heeft gemeente besloten een verkeerskundig bureau in te schakelen. Royal HaskoningDHV start in week 43 met het inventariseren van de huidige situatie in het gebied. Zij nemen dan ook contact op met een lid van de klankbordgroep. Dit lid benadrukt nogmaals in deze bijeenkomst dat de klankbordgroep het onmogelijk acht dat er straks varianten worden goedgekeurd met de huidige ontsluiting. Als Royal HaskoningDHV concludeert dat het verkeerstechnisch wel kan, dan beoordeelt de klankbordgroep opnieuw of zij hiermee akkoord kan gaan.

Presentatie van de eerste schetsen van de vier varianten
Palmbout presenteert vier varianten, waarop de klankbordgroep feedback kan geven. Voor **Hoge Bongerd** is één variant uitgewerkt: 240 woningen. Deze uitwerking betreft een bebouwingsopzet die verbonden is aan de Lentse Warande, rekening houdend met het dorpse karakter van de Hoge Bongerd. De belangrijkste opmerkingen van de klankbordgroep op dit voorstel betreffen massaliteit, bouwhoogtes, bestemming van de plinten van bebouwing aan de Warande en verkeersverbindingen (afwikkeling Lentloper-Parmasingel en de doorstroomverbinding met fietsstraat Griftdijk-Zuid).
Ook missen de klankbordgroepsleden de visualisering van de bebouwing Hof van Holland in de uitwerking.

Voor **Veur-Lent** heeft Palmbout, rekening houdend met de verschillende typen locaties, vier varianten uitgewerkt. Geen bebouwing; groen 30 woningen; groenstedelijk 100 woningen en stedelijk 250 woningen.
De belangrijkste opmerkingen van de klankbordgroep op de vier voorstellen betreffen: gebruik contouren fort, locaties van de bebouwing, doorkijkmogelijkheden om de ruimtelijke weidsheid en de zichtlijnen zoveel mogelijk te behouden, sociale cohesie, bouwhoogtes, verkeerskundige infrastructuur en ontsluiting en de financiële haalbaarheid van de varianten.
Ook geeft de klankbordgroep nog suggesties mee die bij kunnen dragen aan de inzichtelijkheid en onderscheidenheid van de voorstellen.

Palmbout neemt de suggesties en opmerkingen van de klankbordgroep mee in de volgende ronde. In deze ronde worden de tot op dat moment definitieve uitwerkingen getoond.

Verslag opgesteld door Spectrum

Bijeenkomst 18 november

Doel van deze laatste werksessie is het terugkoppelen over hoe de eerdere feedback van de klankbordgroep is verwerkt in de varianten en daarnaast het ophalen van de reacties van de klankbordgroep hierop.

Royal HaskoningDHV is uitgenodigd om toelichting te geven op uitkomsten van de verkeerskundige analyse.

Uitwerkingen en beelden van de vier varianten

Palmbout heeft waar mogelijk de feedback van 21-10 meegenomen in deze voorstellen. Het merendeel van de deelnemers van de klankbordgroep vindt dat de bijgewerkte voorstellen een verbetering zijn. De klankbordgroep vindt dat de beelden van de vier varianten ook voldoende onderscheidend zijn voor een stadspeiling mits deze voorzien worden van voldoende tekstuele context.

Toelichting verkeerskundige analyse Royal HaskoningDHV

Op verzoek van de klankbordgroep om een onafhankelijk verkeerskundig onderzoek heeft de gemeente Royal HaskoningDHV ingeschakeld om onderzoek te doen naar de verwachte verkeersgeneratie in het maximale scenario en deze te toetsen aan de geldende normen. De uitkomsten van het onderzoek geven aanleiding tot veel discussie.

De belangrijkste punten van discussie staan in het verslag van 18-11. De rapportage van Royal HaskoningDHV wordt ook bij dit verslag gevoegd, evenals de het reactierapport van de achterban van de klankbordgroep.

Vervolgafspraken

De gemeente zal een volgende bijeenkomst op 22-12 organiseren om de klankbordgroep te informeren over het besluit dat het college op 14 december neemt over welke varianten ter besluitvorming naar de raad gaan.

Ook zal de verdere burgerparticipatie rol van de klankbordgroep dan aan de orde komen

Bijlagen:

- Voorwoord en slotwoord globaal verslag stadseiland van de klankbordgroep
- Verslag bijeenkomst 14-09
- Verslag bijeenkomst 30-09
- Verslag bijeenkomst 21-10
- Verslag bijeenkomst 18-11
- Concept Verkeersanalyse Stadseiland Lent
- Reactie klankbordgroep en haar achterban op de ‘Verkeersanalyse Stadseiland Lent’ van Royal HaskoningDHV

Verslag opgesteld door Spectrum

Verslag van de bijeenkomst klankbordgroep Stadseiland Veur-Lent / Hoge Bongerd

Programma Spelregels en randvoorwaarden sessie klankbordgroep Stadseiland Veur-Lent/ Hoge Bongerd

14 september 16.00-17.30 uur, Stadhuis

Aanwezigen: Jaap de Jong, Lotte Krabbenborg, Jos Verstappen, Kees Pikaar, Leonie Schuijt, Freya Stob, Michiel van der Hagen, Gerrit Dijkerman (voorzitter), Mariët Haverkamp (notulen)

Aftrap en Check in

Op 30 augustus heeft Gerrit Dijkerman al kennis gemaakt met de meeste aanwezigen. Gerrit is door de gemeente gevraagd om de gesprekken voor te zitten van de klankbordgroep stadseiland Veur-Lent / Hoge Bongerd met de gemeente over de varianten voor het stadseiland. Dit doet hij namens Spectrum, een onafhankelijke adviesorganisatie voor sociale vraagstukken. De rol van Gerrit is onafhankelijk. Collega Mariët Haverkamp zorgt voor verslaglegging.

1. Doel van de vergadering

Vandaag zitten we bij elkaar om de spelregels en randvoorwaarden voor de komende drie bijeenkomsten met elkaar af te spreken.

2. Voorstellen en check in, wat vinden de aanwezigen belangrijk voor vandaag

Jaap de Jong, sinds 8 jaar woonachtig op de Veerdam Veur-Lent. Vertegenwoordigt de Klankbordgroep Veur-Lent. Vindt het belangrijk dat hij namens de andere bewoners invloed heeft op de inhoud van de varianten.

Michiel van der Hagen, projectleider namens de gemeente.
Wil vandaag duidelijkheid scheppen over het vervolgproces.

Jos Verstappen, bestuurslid van GeWaLent, Vereniging Gedupeerden Waaldijkverlegging Lent.
Wil allereerst duidelijkheid over soort en het aantal varianten. Ook duidelijkheid over woningbouwopgave voor het gebied. 335 (VGP 2021) of 500 (ambitiedocument)?
Legt ook graag eisenpakket neer waaraan alle varianten moeten voldoen:

- leesbaar voor iedereen (juist ook voor leken)
- met meetbare aantallen,
- soorten bebouwing,
- locaties en bouwhoogtes die ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

Voor elke variant moet de noodzakelijke infrastructuur onderzocht zijn door een deskundig bureau.

Lotte Kabbenborg woont in de Hoge Bongerd.
Sluit zich bij de opmerkingen van Jos aan. Hoge Bongerd moet expliciet op de agenda staan. Nu ligt de aandacht vooral bij Veur-Lent. Krijgt graag helder wat de rol en invloed van de klankbordgroep is.

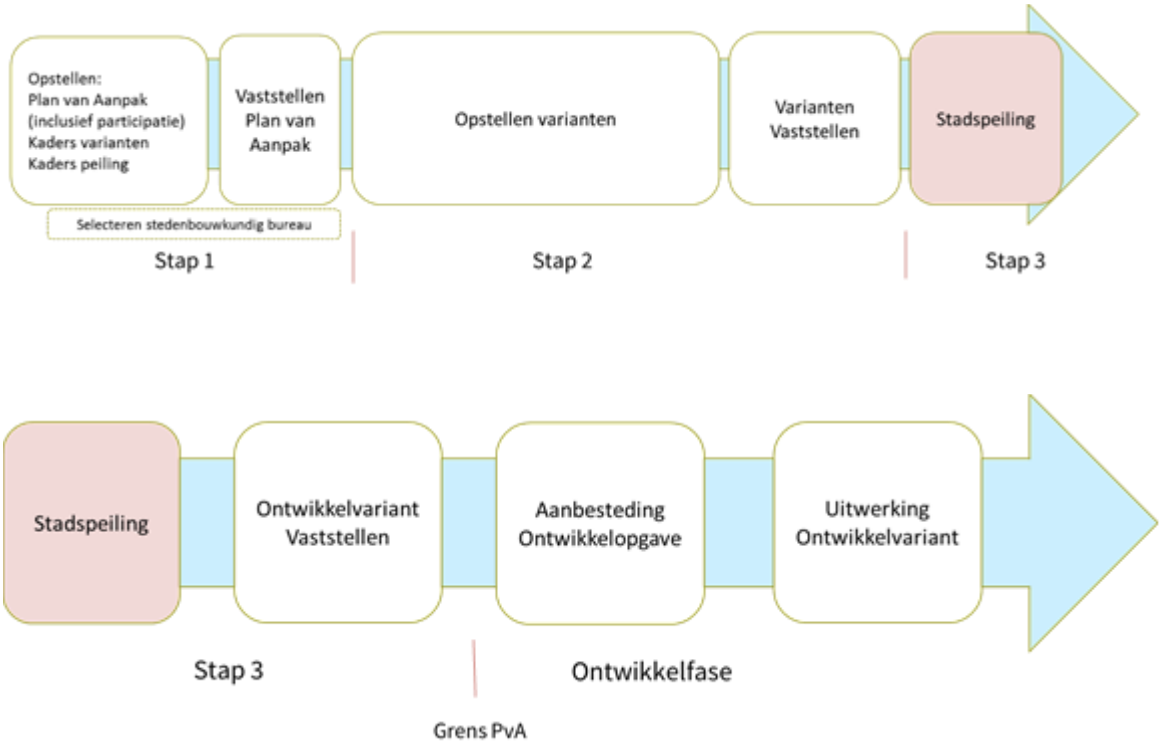
Kees Pikaar, sinds 2 jaar woonachtig op Veur-Lent.
Er is veel discussie en politieke gedrevenheid en niet erg transparant volgens Kees. Vanaf juli vorig jaar zijn we gevraagd te participeren. Hoe participeren we? Ook op inhoud?

Leonie Schuijt, woont 15 jaar op Griftdijk Zuid en is lid van wijkraad Lent.
Wat is het niveau van participatie? Stelt dat in de varianten ook rekening gehouden moet worden met de infrastructuur in combinatie met het evenementenbeleid.

Freya Stob, procesmanager bij gemeente Nijmegen.
Helderheid krijgen over de participatie. Wat is de bedoeling en hoe gaan we verder. Niet meer langs elkaar heen praten.

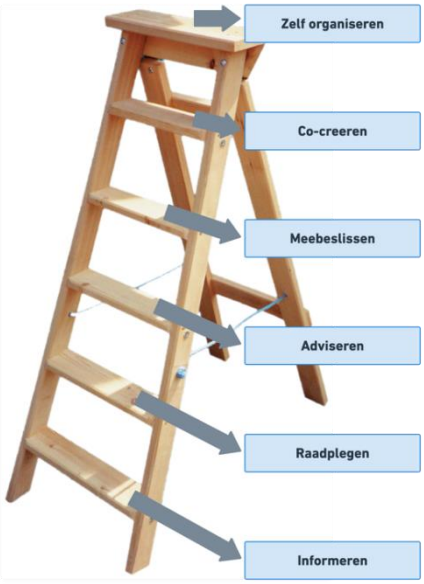
3. Helderheid over welke rol de burgerparticipatie heeft in deze fase

Zo ziet het stappenplan van de gemeente voor het uitwerken van een ontwikkelvariant stadseiland Veur-Lent / Hoge Bongerd eruit:

De participatie van de klankbordgroep gaat over het blok opstellen varianten in stap 2. **Verder rijkt deze fase niet. Het is uniek dat de gemeenteraad gevraagd heeft om raadpleging van betrokken inwoners. Kijkend naar de participatieladder staat de klankbordgroep op trede 2: RAADPLEGEN.**

De raad stelt de varianten vast die in de stadspeiling worden voorgelegd. Die representatieve stadspeiling wordt in 4 gebieden uitgevoerd: Centrum, Biezen, Lent en rest van de stad. 4000 mensen worden benaderd.

Opmerkingen van de klankbordgroep over hun rol:

Deze alinea is toegevoegd op verzoek van de klankbordgroep
Alle leden klankbordgroep: omwonenden zijn slechts een onderdeeltje van een groot aantal in de peiling geraadpleegde Nijmegenaren. Maar het is wel hun leefgebied, zij worden wel geraadpleegd, maar de gemeenteraad kan hun ideeën en zorgen gewoon naast zich neerl eggen. Adviseren (trede 3) en meebeslissen (trede 4) lijken zo niet in beeld te komen (omdat de gemeenteraad daar nu niet voor gekozen heeft).

Lid kbg: waarom is het voor het vervolgproces al bepaald?

De gemeenteraad heeft dit zo besloten. Waarschijnlijk wordt door de gemeenteraad de focus van de variant bepaald. **Freya** licht toe: het oorspronkelijke plan van aanpak voor het stadseiland heeft de gemeente nooit vorm kunnen geven omdat de gemeenteraad anders besloten heeft. Freya acht het mogelijk dat de klankbordgroep ook een meer adviserende rol zou kunnen krijgen. De beslissingsbevoegdheid hierover én voor de varianten ligt echter bij de raad.

Lid kbg: Wat ligt er dan 22-09?

Michiel: 22 september besluit de gemeenteraad over het raadsvoorstel Ontwikkeling Stadseiland – Plan van Aanpak Stadspeiling. Het is aannemelijk dat de gemeenteraad het Plan van Aanpak Ontwikkeling Stadseiland – Plan van Aanpak Stadspeiling accordeert, maar er kan ook een motie op komen bijvoorbeeld op de Hoge Bongerd.

Lid kbg: Het is toch onlosmakelijk met elkaar verbonden? In het ambitiedocument staat dat de klankbordgroep aangesloten blijft. **Michiel**: acht het aannemelijk dat de klankbordgroep ook een raadplegende rol kan krijgen verder in het proces. Die keuze moet de raad nog maken.

Lid kbg: De uitgangspunten zijn nu vastgesteld. Hoe kan het dat deze uitgangspunten voor de Hoge Bongerd vastgesteld zijn? Ik heb het gevoel dat ik te weinig ben gehoord en mijn inspraakreactie niet meegenomen is. **Michiel**: het is uiteindelijk aan de raad dit op te pakken. Goed om te weten dat we in dit traject geprobeerd hebben de wensen van de raad te horen en ook de wensen van de omgeving en de klankbordgroep in te brengen.

Lid kbg heeft nog een vraag over het monitoren van het proces vanuit de gemeenteraad. Dit werd genoemd in het ambitiedocument. Waar is dit punt gebleven? **Michiel**: In de raadswerkgroep voor de stadspeiling is besloten om de participatie voor de stadspeiling niet op deze wijze uit te voeren. Het monitoren van het raadplegingsproces is daarmee losgelaten. **Lid kbg** vindt dit een gemiste kans voor de raad.

De rol van de klankbordgroep is voldoende helder voor alle aanwezigen.

4. Waar wordt deze begeleidingsgroep op geraadpleegd als het gaat om het opstellen van de varianten?

Het opstellen van de varianten heeft als doel een beeld te krijgen van wat het best past op het Stadseiland, Veur-Lent en de Hoge Bongerd.

De vier varianten (Groen, groenstedelijk, stedelijk of geen bebouwing) zijn voorgesteld in de raadswerkgroep en de gemeenteraad besluit hier dus de 22e over. De gemeenteraad stelt zodoende de kaders vast.

In de varianten zijn de volgende elementen opgenomen: massa, verkeer, groen en financiën.

Bij de drie komende ontwikkelsessies sluiten Mathieu Schouten landschapsarchitect en stedenbouwkundige van de gemeente en externe stedenbouwkundige aan. Ook Michiel en Freya zijn erbij. In totaal zijn we dan met 15 mensen.

5. Vragen en opmerkingen van de klankbordgroep

Lid kbg heeft het gevoel dat er niets is gedaan met de **opmerkingen over de Hoge Bongerd.**
Michiel: Normaal gesproken stelt de raad vast welk woonmilieu er komt in een bepaald gebied. Bij Veur-Lent kwam ineens een enorme discussie. Die discussie was er in mindere mate bij de Hoge Bongerd. Bij de raad is wel ingebracht dat de Hoge Bongerd niet het overloopputje van Veur-Lent wil worden. Deze input is zeker overgebracht, maar op een minder bebouwde variant op de Hoge Bongerd is de gemeenteraad niet ingegaan. **Lid kbg**: tot 2017 is altijd gesproken over dorpse uitstraling. **Lid kbg** ziet tot zijn schrik dat de Stelt-Zuid tot groenstedelijk is bestempeld. Mensen krijgen minituintjes. Dat moeten ze zich wel kunnen realiseren. **Lid kbg**: het gaat mij vooral over het proces. Ineens komt er in het vervolgtraject een 4e variant. Blijkbaar weegt de mening van een aantal mensen uit de stad belangrijk zwaarder. In welke mate is er nu naar ons geluisterd? **Lid kbg**: niemand in de stad kent de Hoge Bongerd. We missen de transparantie en praten niet direct mee. We dachten dat onze stem zwaarder mee zou wegen dan de stemmen op social media. Zou Freya ons niet moeten representeren? **Michiel** licht toe: wij werken voor het college en brengen via het college jullie input aan de raad over. Het is aan de raad hoe ze opereren.
De raad heeft ook niet gedaan wat het college voorstelt. De raad heeft echt alles gezien en gehoord. Ook wij hadden een nieuwe stadspeiling niet voorzien, dit is de politieke dynamiek van een gemeente.. Maar de inspraak stond prominent op de agenda afgelopen periode.

Lid kbg vraagt of er mogelijkheden zijn om het **advies van de klankbordgroep** expliciet te formuleren: met rode vlaggen. Zodat het duidelijk aan de raad is wat onze mening is. **Michiel** stelt voor een eindverslag te maken als alternatief voor monitoring. Een verslag over het proces: sessies beschrijven en conclusies trekken.
Het blijft aan de raad wat ze met deze conclusies doen.

6. De varianten

Vier varianten (géén schetsontwerp en geen uitgewerkt verkeersplan) maar een globale verbeelding waarbij de infrastructuur van de Hoge Bongerd kan verschillen. Een variant gaat over het hele stadseiland: Veur-Lent en Hoge Bongerd dus.

Variant	Veur Lent	Hoge Bongerd
1	Geen bebouwing - Parkinrichting (0 w/ha)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)
2	Groene variant (< 30 w/ha)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)
3	Groen-stedelijke variant (ca 30w/ha) (GREX)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)
4	Stedelijke variant (>30w/ha)	Groenstedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha) (GREX)

Lid kbg vindt dat de vermelde definities en bandbreedtes merkwaardig en is van mening dat de aantallen woningen per variant duidelijk vastgelegd moeten zijn.

Lid kbg: de stedelijke varianten hebben veel consequenties voor de infrastructuur van de Hoge Bongerd. Ook recreëren en evenementen hebben veel invloed op het totale gebied voor de opgroeiende en schoolgaande jeugd. **Lid kbg** vindt dat de varianten met aantallen onderbouwd moeten worden, zo exact mogelijk als kan. **Lid kbg:** een ding niet meegekregen. Aantal woningen is voor mij belangrijk. Bij 500 woningen kunnen we ons niet neerleggen. 100 op Veur-Lent 235 op Hoge Bongerd = 335. Hiervoor is financiering, niet voor 500 woningen. We moeten het allereerst eens zijn over de aantallen. **Michiel**: Aanleiding voor de stadspeiling is juist de discussie over het aantal woningen.

De gehele klankbordgroep stemt in met dat het Raadsbesluit van 22 september uitgangspunt is voor de komende drie sessies.

7. Vervolgafspraken

We spreken af dat we de drie sessies constructief ingaan met alle betrokkenen.
Klankbordgroep gaat nadenken over hoe ze input willen leveren aan de stedenbouwkundigen. En welke kernpunten ze belangrijk vinden om aan te dragen.

Michiel: zal stukken sturen van de gemeente ter voorbereiding op de sessies. (wel ke?)

Freya plant een afzonderlijke afspraak over het omgevingsdocument.

Lid kbg: stuurt de drie zienswijzen van ProRail over het spoortunneltje naar Michiel en Freya.

8. Afronding

Lid kbg stelt dat er vooral een bureau betrokken moet worden die goed is in communiceren en pleit voor een 3D-voorstelling.

Lid kbg: de info die er al is, graag delen met de klankbordgroep.

Lid kbg: goed dat we nu bij elkaar zitten. Is goed voor het proces. De bewoners hebben behoefte aan info over omgevingsdocument.

Spectrum zorgt voor de verslaglegging van de voorbereidende bijeenkomst (spelregels en randvoorwaarden vaststellen) en de drie werkbijeenkomsten. Deze verslagen zijn de basis voor een eindverslag. De klankbordgroep voegt hier een inleiding en een nawoord.

Verslag opgesteld door Spectrum

Verslag van de bijeenkomst klankbordgroep Stadseiland Veur-Lent / Hoge Bongerd

Donderdag 30 september 2021 18:00 – 21:00 uur, Dorpsschuur Lent

Aanwezig

- Namens klankbordgroep: Jaap de Jong, Jos Verstappen, Léonie Schuijt, Oreah van Deemen
- Namens gemeente Nijmegen: Freya Stob, Michiel van der Hagen, Mathieu Schouten
- Namens Palmbout: Jeroen Ruitenbeek, Diederik Vane, Sarah Huijbregts, Jeroen van Sprundel
- Namens Spectrum: Gerrit Dijkerman (gespreksleider), Mariët Haverkamp (verslag)

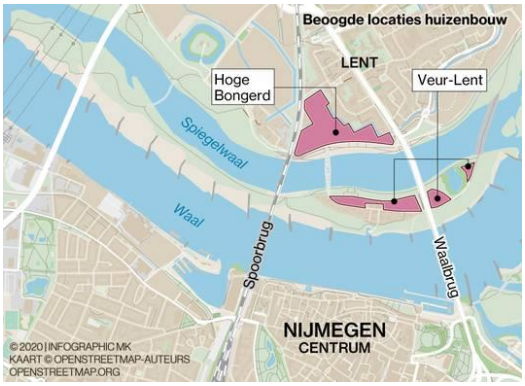
Afwezig met bericht: Wietske van Erp Taalman Kip en Lotte Krabbenborg

Werksessie 1: Kennismaken en ophalen eerste reacties op aanpak Palmbout Urban Landscapes

Korte wandeling over Veur-Lent
Na een gezamenlijk broodje leiden deelnemers van de klankbordgroep alle aanwezigen rond over het stadseiland met uitzichten over de Hoge Bongerd. Jaap, Jos en Léonie weten veel te vertellen over de historie van het gebied, de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, belangrijke plekken en het gebruik van infrastructuur in en rond stadseiland Veur-Lent / Hoge Bongerd. Er wordt veel informatie uitgewisseld.

Mededelingen en verslag
Raadsbesluit is genomen. Motie van VVD om af te zien van de peiling heeft het niet gehaald, zo ook het Amendement van de Partij voor de Dieren en de Stadspartij Nijmegen om af te zien van een vierde variant. Deze heeft het ook niet gehaald. De raad heeft dus ingestemd met plan van aanpak, hiermee is er groen licht om te starten met het opstellen van vier varianten voor de stadspeiling. Verslag vorige vergadering schuiven we door naar volgende vergadering. Léonie verzamelt reacties bij de klankbordgroep en stuurt deze naar Mariët.

Kennismaken met Palmbout
De mensen van Palmbout hebben zin in de opdracht om vier varianten voor een representatieve stadspeiling uit te voeren. In de zomer al hebben ze met een aantal collega's hier rondgefietst en dronebeelden gemaakt. Om zo een goed beeld te krijgen van gebied en van de opgave. Palmbout heeft soortgelijke (participatie)projecten gedaan bijvoorbeeld in het dorp Schelle (Antwerpen) en Amersfoort. Ze hebben de nodige ervaring met bewonersparticipatie en vinden het belangrijk die inbreng mee te nemen in hun plannen.

Opmerkingen van Palmbout over het gebied en plan van aanpak varianten

- Contrast in weidsheid van de Waal en de beslotenheid van de Spiegelwaal
- 2 stadsfronten
- Wat zijn de zichtlijnen
- Hoge Bongerd ligt een beetje achteraf, waar hoort het bij?
- Beknopte informatie van gemeente ontvangen, daarom frisse blik
- Consensus vinden waar wel en niet gebouwd mag worden
- Alle varianten worden op dezelfde manier verbeeld, bijvoorbeeld vanuit twee standpunten: ooghoogte, vogelperspectief (drone)
- De uitwerkingen zijn ook voor een leek te interpreteren
- Varianten moeten wel onderscheidend zijn in aantallen woningen
- Ook variëren in de invulling van de Hoge Bongerd, met name infrastructuur
- Verkeersontsluiting moet in een apart plaatje, de kern is de infrastructuur en de afhandeling ervan, dit moet goed verwerkt worden.
- We leveren geen verkeersontwikkelingsplan op.

Naar aanleiding van het niet opleveren van een verkeersontwikkelingsplan door Palmbout:
Lid kbg: De infrastructuur speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van Veur-Lent en Hoge Bongerd. Er kunnen geen plannen gemaakt worden zonder naar de infrastructuur te kijken. Een verkeerskundige analyse van de huidige infrastructuur door een onafhankelijk adviesbureau is daarom zeer gewenst.

Deze opmerkingen / wensen / zorgen geeft de klankbordgroep aan Palmbout mee:

- In 2014 zijn discussieavonden geweest, toen heeft gemeente gezegd: tussen de bruggen blijft het ‘laag’.
- Hoge Bongerd moet fungeren als overgang tussen stedelijk gebied en het dorp. Er is steeds gezegd dat hier alleen laagbouw zou komen.
- De Lentse Warande is deel van de Hoge Bongerd (dus ook m.b.t. het aantal te plannen woningen)
- Van de Valk is bij veel Lentenaren een doorn in het oog, zowel vanwege de ontstane problematische ontsluiting van de Hoge Bongerd op het stationsplein als de hoogte en architectuur van het gebouw.
- Incidentele hoogbouw kan op enkele plaatsen, maar dan moet deze bouw qua architectuur opgaan in de omgeving met groene balkons, bijvoorbeeld bij het spoor en bij de Lentloper, echter niet op het eiland en in de Hoge Bongerd en ook de infrastructuur moet dit aan kunnen.
- Hoogbouw op Veur-Lent is niet logisch vanwege de eenzijdige ontsluiting voor verkeer. De drempel , die overstroomt bij hoog water, is slechts beperkt te gebruiken, alleen als fietsverbinding,
- Het historische Spoordijktunneltje (oorlogsmonument) aan de Parallelweg zou weer opengemaakt kunnen worden en zo een goede fiets- en wandelverbinding vormen met het nieuwe winkelcentrum van Hof van Holland.
- De Parallelweg is aan een kant afgesloten op verzoek van de bewoners langs deze weg. Nu alleen geschikt voor bestemmingsverkeer en wandel- en fietsverkeer.
- De Parmasingel is een tijdelijke bouwweg.
- De plaats van de splitsing naar Hoge Bongerd en het eiland is belangrijk. De helling is nu te steil. Oude bomen behouden.

- De watersingel is onder beheer van het waterschap. Om overstroming door de dichte kleibodem te voorkomen wordt de singel verbreed met zand aan de zuidzijde (overstorttalud). Hier is dus minder plaats voor bebouwing.
- Er is veel recreatie op het eiland. Geliefde plek voor veel Nijmegenaren. Brengt ook veel (fiets) drukte en parkeren met zich mee.
- Het gebied is een groene long van de stad, de bewoners zijn niet voor bebouwing op Veur Lent. Het hoeft niet per se een grasveld te blijven.
- Het oude fort Knodsenburg is een historische plek (Prins Maurits). Elke aanpassing zal knellen.

Plan van aanpak Palmbout

1. Verkennen van de opgave en de basiskaart. Ook met de mensen van gemeente aan tafel. (30-09)
2. Proefverkavelingen maken. Hoe gaan we het ordenen en maakbaar maken. Kaarten toelichten en feedback vragen van de klankbordgroep. (21-10)
3. Uitwerken ruimtelijke modellen aan de hand van de verkregen feedback van de klankbordgroep uit de sessie van 21-10. Verantwoording van de verwerking van de verkregen input van de klankbordgroep. (11-11)
4. Afwerking eindproduct tot schetsen / plaatjes / impressies / plattegronden / of vergelijkbaar die in een representatieve peiling voorgelegd kunnen worden en een onderbouwde keuze mogelijk maken.

Evaluatie van de vergaderwerkwijze

De meeste aanwezigen geven aan het prettig te vinden om op deze wijze bij het opzetten van de varianten betrokken te worden en dat ze uitkijken naar de eerste uitwerkingen.

Volgende bijeenkomst is donderdag 21 oktober 18.00 – 21.00 uur Dorpsschuur Lent.

Verslag opgesteld door Spectrum

Verslag van de bijeenkomst klankbordgroep Stadseiland Veur-Lent / Hoge Bongerd
Donderdag 21 oktober 2021 18:00 – 21:00 uur, Dorpsschuur Lent

Aanwezig

- Namens klankbordgroep: Jaap de Jong, Jos Verstappen, Léonie Schuijt, Oreah van Deemen, Lotte Krabbenborg
- Namens gemeente Nijmegen: Michiel van der Hagen, Mathieu Schouten
- Namens Palmbout: Jeroen Ruitenbeek, Sarah Huijbregts, Jeroen van Sprundel
- Namens Spectrum: Gerrit Dijkerman (gespreksleider), Mariët Haverkamp (verslag)

Afwezig met bericht: Wietske van Erp Taalman Kip, Freya Stob

Werksessie 2: Feedback op eerste uitwerkingen varianten Palmbout Urban Landscapes

---

1. **Aftrap en check-in**
   Gerrit heet alle aanwezigen van harte welkom.
   Op de agenda staan de verslagen van 14-09 en 30-09; er wordt feedback gegeven op de eerste uitwerkingen van Palmbout en vervolgafspraken worden gemaakt.
   Lid kbg voegt graag 2 punten toe aan de agenda namelijk: het contracteren van een expertisebureau voor infrastructuur en de wijze van verslaglegging en het doel ervan.
   Lid kbg vraagt of de klankbordgroep straks de definitieve uitwerkingen van de varianten te zien krijgt. Antwoord: ja, maar de gemeenteraad beslist.
   Jeroen: 11 november laten we de 90%-versies te zien, daarna wordt er alleen nog op details aangepast. Vanavond moet de belangrijkste feedback opgehaald worden.
   Lid kbg is benieuwd naar het gezamenlijke proces tussen gemeente en Palmbout.
   Mathieu: De deskundigen van financiën, groen en verkeer kijken mee naar de voorstellen en geven hier feedback op.
   Lid kbg merkt op dat het belangrijk is om als klankbordgroep duidelijk te verwoorden wat er precies bedoeld wordt. Zeker voor de verslaglegging, zodat de zaken ook goed in het verslag komen.
   Lid kbg vindt leefbaarheid, weidsheid en infrastructuur belangrijk en kijkt ook met die ogen naar de voorstellen. Hij hoopt dat de input die nu gegeven wordt, wordt meegenomen in de uiteindelijke uitwerkingen van Palmbout.

2. **Over de verslaglegging**
   Lid kbg geeft aan dat hij als vertegenwoordiger van een achterban in de notulen wil terugzien wat hij belangrijk vindt en dat de bewoordingen kloppen. Dat vindt Lid kbg nu niet het geval. Lid kbg spreekt zijn twijfels uit over hoe de klankbordgroep tot nu toe betrokken is bij de uitwerkingen van de varianten voor de stadspeiling. Voor zijn gevoel wordt deze input niet altijd meegenomen of weergegeven.
   Gerrit merkt op dat gemeente echt haar best doet om inwoners te betrekken bij het opstellen van de varianten en dat daarom de klankbordgroep geraadpleegd wordt. Lid kbg kijkt verder dan de varianten, immers wat nu op tafel komt heeft effect op wat straks daadwerkelijk gebouwd wordt.
   Lid kbg voegt toe dat bewoners van Veur-Lent en Hoge Bongerd de continue factor zijn, zij blijven. Besluiten hebben impact op hun leefomgeving, straks is er een nieuwe raad met nieuwe visies en belangen. De klankbordgroep wil het gevoel hebben serieus genomen te worden.

Gerrit benadrukt dat raadpleging van de klankbordgroep een kleine stap in het hele proces is en we nu niet alles tegelijk kunnen. **Lid kbg** vindt het belangrijk om hierbij te zijn, voor hem begint het echter pas als de alternatieven er zijn.
Lid kbg merkt op dat de wijze waarop de zaken in het verslag komen vergaande gevolgen kan hebben. In het verleden is het wel gebeurd dat er op mondeling besproken items werd teruggekomen door de gemeente, omdat ze niet vastgesteld noch genotuleerd waren. Daarom moeten de twee verslagen van de vorige bijeenkomsten (14-09/30-09) goedgekeurd worden door de klankbordgroep. **Lid kbg** biedt aan dit te coördineren.

Toegevoegd agendapunt: contracteren expertisebureau voor infrastructuur
Michiel: Na de vorige bijeenkomst is besloten om een verkeerskundig bureau in te schakelen. Hierover hebben Lid kbg en ik contact gehad. Goudappel heeft op korte termijn geen tijd daarom is aan HaskoningDHV de opdracht gegeven. HaskoningDHV start in week 43 met het inventariseren van de huidige situatie in het gebied. Zij nemen dan ook contact op met Lid kbg en Lid kbg (lid werkgroep verkeer Wijkraad).
Lid kbg is blij dat de gemeente dit heeft opgepakt. En dat dit gelijktijdig met het uitwerken van de alternatieven meegenomen wordt. Lid kbg merkt ook op dat de klankbordgroep het onmogelijk acht dat er straks varianten worden goedgekeurd met de huidige ontsluiting. Als het de conclusie is van HaskoningDHV dat het verkeerstechnisch kan, dan beoordeelt de klankbordgroep of ze hiermee akkoord kan gaan. **Michiel**: dit onderzoek doen we niet voor niets en daarom kunnen we er vanuit gaan dat de uitkomsten serieus genomen worden.
Lid kbg vraagt wat de opdracht van de gemeente is aan HaskoningDHV.
Michiel: het doel is een onafhankelijke analyse van de verkeerssituatie door deze te toetsen aan de landelijke en gemeentelijke richtlijnen. Hopelijk kan HaskoningDHV 11 november met een conceptversie van de analyse komen.
Jeroen vult nog aan dat het Palmbout duidelijk is dat de verkeerskundige ontsluiting een heet hangijzer is in dit project, maar verkeerskunde niet de expertise is van Palmbout.

3. Bespreken van eerste opzet schetsen van de vier varianten. Ophalen opmerkingen vanuit klankbordgroep voor verdere verwerking.

Jeroen Ruitenbeek vat de presentatie van 30-09 nog even samen als aanloopje naar de eerste opzet van de vier varianten. Wat precies te doen met de paarse vlekken? De kansenkaart van het ambitiedocument gaf hier al hints voor. Ook hebben de mensen van Palmbout zelf goed gekeken naar het gebied. De weidsheid, beslotenheid en zichtlijnen is wat opvalt. Het is een precisieoefening om woningbouw en andere voorzieningen een goede plek te geven.
De volgende aantallen woningen zijn uitgangspunt voor de uitwerking vier varianten: alle varianten worden op dezelfde manier verbeeld.

De (ontwerp)opgave

Variantenstudie voor stadspeiling

Er dienen voor het gehele stadsdeel vier varianten opgesteld te worden conform de volgende woonmilieus:

Variant	Veur Lent	Hoge Bongerd
1	Geen bebouwing - Parkinrichting (0 w/ha)	Groen-stedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha)
2	Groene variant (< 30 w/ha)	Groen-stedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha)
3	Groen-stedelijke variant (ca 30w/ha)	Groen-stedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha)
4	Stedelijke variant (>30w/ha)	Groen-stedelijk woonmilieu (ca 30 w / ha)

1.240 woningen
2.240 + 30 woningen
3.240 + 100 woningen
4.240 + 250 woningen

Hoge Bongerd
Wat opvalt aan de Hoge Bongerd is de diversiteit van de randen van het gebied. De hoge waterkering met de lager gelegen Parmasingel. De niet-stadse Parallelweg met oude kwaliteiten. En dan om de hoek de dorpsrand met het kinderdagverblijf, rijtjeshuizen en de watergang (singel).

Opmerkingen van Palmbout over de gepresenteerde variant:

- Gezocht is naar een bebouwingsopzet die verbonden is aan de Lentse Warande.
- In de omgevingsvisie is de hele Warande als bebouwing getekend. Wij stellen voor de helft te bebouwen. Als we de Warande helemaal leeg willen laten dan wordt de bebouwing op de Hoge Bongerd te massief.
- De getoonde variant is de meest ontspannen variant. In ander modellen komt het dorpse karakter niet goed tot uiting.
- Stedelijke bebouwing langs de kade. Vanaf de Warande gezien is de bebouwing meest 3 lagen hoog. Het kopblokje aan de rechterkant is 4 lagen hoog getekend ten opzichte van de Warande. Parkeren is inpandig getekend, wel op de maaiveldhoogte van de Hoge Bongerd. Vanaf de Warande is dat dus verdiept gelegen.
- 5 blokken langs de kade, van de Lentloper tot aan de fietsbrug.
- Er zou ook nog bebouwing kunnen komen naast de Waalbrug waar nu de fietshelling is. Een soort brugwachtershuisje XL.
- Achter de blokken aan de kade kunnen (ook) rijtjeshuizen (platte daken) komen.

Opmerkingen/ suggestie van de klankbordgroep op het voorstel:

- **Lid kbg** is van mening dat bij Lent woningen met overwegend **puntdaken** horen**.**
- **Lid kbg**: de **road blocks** die nu bovenaan de fietshelling naast de Waalbrug staan passen beter bij de bunker aan de andere kant van de N325. Daar zijn ze (historisch gezien) ook beter op hun plaats.
- **Lid kbg**: de kade is bedoeld om de overgang te maken van stedelijk naar dorps. Jammer dat hier zo'n massaal blok ontstaat. Vanuit Lent leeft sterk de gedachte dat als er bebouwd wordt op de Warande, de mensen tegen een Chinese Muur aankijken. Geen woningen in de plint aan de **Warandekant**. De Warande is immers een plek om te ontspannen en te flaneren. Entrees naar de woningen kan wel. Maar geen voortuintjes.
- **Mathieu**: Het is best ingewikkeld om een hele plint gevuld te krijgen met functies. Combinatie wonen/werken zou een mogelijkheid kunnen zijn.
- **Lid kbg**: De Warande is niet anoniem. Hier wordt gesport het is een soort vrijplaats.

- **Lid kbg** stelt voor om de **hoogte van de bebouwing** wat meer op te laten lopen richting spoorbrug. **Mathieu** merkt op dat je hier wel met geluid van de treinen zit.
- **Lid kbg** stelt voor om bij de kade aan de Hoge Bongerdkant de Lentloper wat meer power te geven met zowel een extra bouwlaag als een extra boog. Het eerste bouwblok mag wel wat lager. Lid kbg merkt verder op dat er ook sprake is geweest van een slanke toren bij het spoor.
- **Lid kbg** is blij verrast met een **groenstrook langs de Warande en de geleidelijke bebouwing** richting Hoge Bongerd, maar moet ook wennen aan de hoeveelheid woningen.
- **Mathieu** vraagt of er ook een **voetgangersverbinding** gemaakt kan worden richting KDV. Daar is nu een pad, maar er kan ook een rondje gemaakt worden. Lid kbg merkt op dat de bebouwing erachter een beetje geïsoleerd ligt, er is maar een klein bruggetje. Ontsluiting is dus voor meer gebruikers nodig, niet alleen voor voetgangers.
- **Lid kbg** vraagt waarom de **driehoek** (waar nu de scouting zit) niet meegenomen wordt in de varianten en dat invulling ervan nu blijft liggen. Dit zou met groen en sportveldjes kunnen worden ingevuld. **Michiel**: dat zit niet in deze opdracht.
- **Lid kbg** mist het **spoortunneltje** in het voorstel. Daar moet wel rekening mee gehouden worden. Het kan een wandel- / fietsverbinding zijn naar Hof van Holland.
- **Lid kbg**: de inrichting van de Hoge Bongerd is toch afhankelijk van alle **vier varianten**? Waarom 1 variant voorgesteld? **Jeroen**: meerdere varianten zijn uitgewerkt. De gepresenteerde variant vonden we zelf de beste om voor te stellen.
- **Michiel**: Conform het Plan van Aanpak willen we 4 uitwerkingen voor heel het Stadseiland. Het kán zijn dat stedelijke invulling op Veur-Lent effect heeft op inrichting en infrastructuur van de Hoge Bongerd.
  Jeroen: Bij de uitwerking van Palmbout merkten we dat één uitwerking voor de Hoge Bongerd het meest logisch is en het duidelijkst voor de planning.
- **Lid kbg**: **Griftdijk-Zuid** wordt voorgesteld als een ontsluitingsweg. Is nu echter een fietsstraat.
- **Lid kbg**: **Lentloper** komt nu tussen twee gebouwen uit. Als er meer bebouwing op Veur-Lent komt is de brug niet toereikend om al het **verkeer** (Hoge Bongerd, Warande en Veur Lent) af te handelen. Zeker wanneer er evenementen op Veur-Lent zijn. Er hoeft maar iets te gebeuren en je komt niet meer op Veur-Lent. Lid kbg had een tekening gemaakt met daar een rotonde en parkeerterrein, zodat er een betere afwikkeling is . **Lid kbg** vult aan dat bij grote toeloop de Lentloper te smal is. De tekening van Lid kbg wordt erbij gehaald. **Lid kbg** vindt in de opstelling van Palmbout de verbinding naar Veur-Lent onduidelijk. **Jeroen:** we zijn ervan uitgegaan dat de Lentloper ook toereikend is voor stedelijke bebouwing. **Gerrit** stelt voor om de analyse van HaskoningDHV af te wachten.
- **Lid kbg** mist uitwerkingen op **ooghoogte. Jeroen:** die worden nog uitgewerkt. Het is wenselijk ook de **bebouwing** van **Hof van Holland** in de schetsmatige voorstellen mee te nemen. Dat is belangrijk voor het totaalbeeld.

Veur-Lent

Jeroen: Opvallend aan Veur-Lent zijn de verschillend sferen: gladgeschoren gazon, een wat ruiger gebied, braakliggend land, verdwenen lintbebouwing, brug, watersportcentrum, een bunker met naastliggend landje. Verschillende typen locaties. Een goede invulling kost heel wat hoofdbrekers.

Geen bebouwing

- Een variant zonder bebouwing. Op de kop een mooi paviljoen met zicht over de Waal
- Taluds wat afgraven en werken met verschillende niveaus.
- Parkachtige omgeving creëren.

Groene variant 30 woningen

- Lage bebouwingsdichtheid op plekken waar voorheen ook al woningen stonden.

- Lint weer aanhelen en bouwen aan weerszijden van de Waalbrug, rekening houden met parkeerterrein naast de Waalbrug.
- Ruimte bij het fort blijft leeg.
- Passende bebouwingsopzet bij het eiland.

Groenstedelijk 100 woningen

- Groter deel van de paarse vlekken ingevuld.
- Compactere bebouwing – rijwoningen – en wat dijkachtige woningen (laagbouw) bij Fort Knodsenburg.
- De oevers van de Spiegelwaal blijven autovrij.

- **Stedelijke variant 250 woningen**
- Laagbouwverkavelingen zijn ingewisseld voor hoogbouw.
- 2 appartementenblokken met gekoppelde ondergrondse parkeerkelders. (Referentiebeeld: Koningshaven – lengte en breedte komen overeen.)
- Bouwlagen van 5 en 7 hoog.
- Ook hoogbouw ter hoogte van het fort.
- Minder bebouwing dan is aangegeven in grondexploitatie.
- Goed om te realiseren dat alles wat niet bebouwd wordt aan de openbare ruimte toekomt en onderhouden moet worden.

Opmerkingen / suggestie van de klankbordgroep op de vier varianten voor Veur-Lent

- **Lid kbg** vraagt of er nagedacht is om de **contouren van het fort** te gebruiken voor bebouwing, zodat je het fort als zodanig herkent. **Jeroen**: we gebruiken de omranding als kader waarbinnen woningen komen.
- **Lid kbg** maakt zich zorgen over de ontsluiting over de **Oosterhoutsedijk**, waar geen fietspad en voetpad is. Is bebouwing en een ontsluitingsroute achter Café de Zon mogelijk?
- **Jeroen**: we stellen een wandelpad boven de Spiegelwaal voor (loopt nu onderlangs). Zo blijft er een groen kader. De ruimte voor bebouwing achter de Zon is smal, daar kun je niet zoveel woningen kwijt.
- **Mathieu** vraagt of de 100 woningen ten oosten van de brug (tweekappers en vrijstaande woningen) uitwisselbaar zijn. **Jeroen**: juist naar **eenheid in een buurtje** gezocht. Het gebied naast de brug ligt wat afzijdig van de rest. **Lid kbg** is van mening om Veur-Lent juist wel als een eenheid te zien en om het type woning meer te mixen, dat geeft meer een brede sociale cohesie.
- **Lid kbg** zou kiezen voor geen bebouwing en vindt dat deze variant onderbelicht blijft. Ook vraagt Lid kbg waarom in het voorstel van 100 woningen niet gekozen is voor een bouwblok **naast de brug**. **Lid kbg** vult aan: in 2014 zijn discussieavonden geweest en was het advies van de bewoners om de bebouwing tussen de bruggen laag te houden. Ook was het plan om woningbouw rondom de Bastion en op de kop van het eiland te concentreren en de rest vrij te houden. Echter naast de brug en naast de parkeerplaats van de Bastion is de hoogte ingaan niet logisch vanwege infrastructuur, zoals we in de vorige sessie al concludeerden.
- **Lid kbg** vraagt of ontsluiting via de **drempel** meegenomen wordt in de infrastructurele analyse van HaskoningDHV (los van de tijdelijk mogelijk extra kosten).
- **Michiel** vindt de groene zone / wandelpad in de groenstedelijke variant aantrekkelijk. Het klopt dat je vanaf de Oosterhoutsedijk wel wat uitzicht kwijtraakt.
- **Mathieu**: in de groenstedelijke variant spreken we nu over 100 woningen op Veur Lent. Met 120 meer gestapelde woningen kun je misschien wat meer groen realiseren.

- **Lid kbg** wil liever geen bebouwing op Veur Lent maar wil het in deze variant bij 100 woningen laten, aangezien het niet passend is hierover een discussie te starten binnen dit specifieke overleg.
- **Lid kbg** vraagt zich af of **250 woningen op Veur Lent haalbaar** zijn en of dit wel uitgewerkt moet worden.
- **Michiel**: met de raad is afgesproken 4 varianten uit te werken, waarbij ook gekeken wordt naar de financiële haalbaarheid. De raad beslist uiteindelijk welk woonmilieu de voorkeur heeft en hoe omgegaan moet worden met de financiële consequenties. Als Palmbout de groenstrook breder maakt, dan moeten er misschien meer hoog- of middelbouwwoningen om hetzelfde financiële resultaat te krijgen (als de raad daarvoor kiest). Het is goed om je te realiseren dat in 2 maanden niet 4 plannen tot in alle details uitgewerkt kunnen worden.

Opmerkingen over de inzichtelijkheid en de onderscheidenheid van de voorstellen

- **Lid kbg**: Kunnen bij de uitwerkingen op ooghoogte geen 3D-opnames worden gemaakt? Bij de bebouwde versies wordt te weinig rekening gehouden met de weidsheid van het landschap en doorkijkmogelijkheden. Concentreer de woningbouw ter weerszijde van de bestaande bebouwing als Bastion en Café de Zon en houd de overige gebieden vrij.
- **Lid kbg**: mensen ervaren een gebied op ooghoogte en de beelden die vaak voorgeschoteld worden zijn vanuit de lucht geprojecteerd, het is moeilijk je er dan een voorstelling van te maken.
- **Lid kbg**: Moet bij de bebouwing en de mogelijke infrastructuur geen rekening worden gehouden met Hof van Holland?

4. Vervolgafspraken

- Palmbout neemt de suggesties en opmerkingen mee in de uitwerkingen voor de volgende ronde
- Meer modellen met zichtlijnen overdwars.
- Alternatieven worden van verschillende zijden getoond.

5. Rondvraag en afronding

Lid kbg: over sommige dingen ben ik aangenaam verrast. Ik had niet verwacht dat op deze manier met hoogte omgaan, het er op de Hoge Bongerd toch nog aantrekkelijk uit kan zien. Er blijft veel groen over.
Lid kbg: leuke exercitie.
Lid kbg: dank voor het werk.
Lid kbg: infrastructuur blijft een zorgpunt. Pleit ervoor om de eigenheid en de sfeer van de omgeving vast te houden en niet te hoog en niet te plat te bouwen.
Lid kbg: Stelt voor om ook illustraties met hoog water te maken. Hij hoopt op inhoud te kunnen bijsturen.
Michiel en Mathieu zijn blij hoe de klankbordgroep constructief gereageerd heeft op de 4 varianten.
Team Palmbout dankt de klankbordgroep voor positieve feedback.

Volgende bijeenkomst wordt in tegenstelling tot eerder gepland tijdstip van 11 november een week opgeschoven naar 18 november van 18.00 - 21.00 uur op het stadhuis.

Verslag opgesteld door Spectrum

Verslag van de bijeenkomst klankbordgroep Stadseiland Veur-Lent / Hoge Bongerd
Donderdag 18 november 2021 18:00 – 21:00 uur, stadhuis Nijmegen

Aanwezig

- Namens klankbordgroep: Jaap de Jong, Jos Verstappen, Léonie Schuijt, Oreah van Deemen, Janneke Duives
- Namens gemeente Nijmegen: Michiel van der Hagen, Mathieu Schouten, Freya Stob
- Namens Palmbout: Jeroen Ruitenbeek, Sarah Huijbregts
- Namens Spectrum: Gerrit Dijkerman (gespreksleider), Mariët Haverkamp (verslag)
- Namens HaskoningDHV: Leon Leferink en Jasper Homrighausen

Afwezig met bericht: Wietske van Erp Taalman Kip, Lotte Krabbenborg.

Werksessie 3: Feedback op tweede uitwerkingen varianten Palmbout Urban Landscapes, toelichting HaskoningDHV op uitkomsten verkeerskundige analyse

---

1. Check- in en mededelingen

Gerrit heet alle aanwezigen van harte welkom. Op de **agenda** staan:
- de verslagen van 14-09 en 30-09 voor akkoord;
- het definitief maken verslag 21 oktober
- procesafspraken over verslaglegging van het eindverslag;
- feedback op de tweede uitwerkingen van Palmbout;
- toelichting van HaskoningDHV op de uitkomsten van de verkeerskundige analyse resultaten;
- vervolgafspraken en rondvraag.

Deelnemers van de klankbordgroep zijn benieuwd naar de uitwerkingen van Palmbout.
Lid kbg merkt op dat het lijkt dat er meer woningen voor Hoge Bongerd in het plan zitten dan het oorspronkelijke uitgangspunt van 235. In de ontwerpopgave voor de varianten wordt gesproken over 240 woningen. HaskoningDHV heeft het nu over 246 woningen.
Lid kbg vraagt, naar aanleiding van verslag van 14-09 over de 4 gebieden (Centrum, Biezen, Lent **en rest van de stad**) van de stadspeiling: Klopt dit en wat is de betekenis van 'de rest van de stad'?
Michiel: ja dat klopt. De gemeente wil aan de raad voorstellen de enquête breder uit te zetten voor een beter beeld en het aantal te benaderen inwoners uit bovengenoemde gebieden te verhogen van 4000 naar 7000 inwoners uit de hele stad vanwege de verhoudingen en spreiding van geënquêteerden. De mogelijkheid wordt bekeken om de postcode toe te voegen, om een goed beeld te krijgen van de respondenten.
Lid kbg geeft aan mee te willen kijken naar de vragen in de enquête i.v.m. de vorige enquête die niet representatieve uitkomsten gaf. Meerdere klankbordgroepsleden sluiten zich daarbij graag aan.
Michiel geeft de routing van het plan van aanpak Stadspeiling.
Woensdag **8 december** aanleveren van het globale eindverslag aan college. Waarschijnlijk worden de stukken dinsdag **14 december** door het college besproken en op woensdag **12 of 19 januari** in de raad. De 12e of de 19e is er gelegenheid om in te spreken bij de raad.
Besluitvorming over de varianten voor de Stadspeiling is op woensdag **2 februari** gepland.

2. Verslaglegging

Verslagen 14 en 30 september zijn akkoord. In verslag van 21 oktober wordt nog een tekstuele wijziging doorgevoerd (*over hoe de klankbordgroep om wil gaan met de conclusies van de verkeerskundige analyse*). Dit verslag is met deze wijziging ook akkoord.

Procesafspraken verslaglegging eindverslag
Spectrum maakt voor gemeenteraad een verslag op hoofdlijnen, hieraan voegt de klankbordgroep een voor- en een nawoord toe met haar eigen visie op het proces.
Spectrum levert het globale verslag (max. 1,5 A4) en het verslag van deze bijeenkomst uiterlijk vrijdag 26 november (via Lid kbg) aan de klankbordgroep aan. Lid kbg coördineert het ophalen van feedback op beide verslagen en coördineert het schrijven van het voor- en nawoord voor het globale verslag. Tegelijkertijd met het globale verslag wordt het conceptverslag van 18 november meegestuurd.

3. Uitgewerkte varianten Palmbout

Hoge Bongerd: één uitwerking

- In het beeld als basis voor de peiling, blijft de Lentse Warande openbare ruimte voor de stad. Het is niet de bedoeling dat op de Warande privétuinen komen.
- De bebouwing is wat losser getekend en het bouwblok rechts van de Lentloper niet is weggehaald maar wat langer gemaakt, waardoor het aanzicht van de Warande meer in evenwicht is.
- Op meerdere plaatsen aan de Warande is plek voor voorzieningen.
  Bij de Waalbrug is er een markant gebouw met 3-4 bouwlagen bijgezet. (De andere zijde van de Waalbrug wordt ook nog bebouwd.)
- Massa van de bebouwing is naar het spoor gelegd, maar ook is het blok ten oosten van de Lentloper ruimer opgezet. De Parmasingel wordt wat verlegd.
- Woningen zijn iets groter gemaakt, dit is belangrijk voor de financiering van het project.
- Opzet van de bebouwing op het vlak aan de Parallelweg is iets anders van vorm geworden i.v.m. strook aan de Parallelweg die lastig te bebouwen is.
- De planopzet is getekend in een luchtfoto alsof er al gebouwd is, op dit beeld is ook de bebouwing van Hof van Holland te zien.

Reacties op Hoge Bongerd
Jaap: Het is essentieel om de woningen niet via privé=voordeuren te ontsluiten via de Warande. De Warande is een openbaar recreatiegebied en mag door toekomstige bewoners niet als deel - privégebruik worden gezien. Woonkamers mogen niet de 'tribune' vormen naar de recreanten op de Warande; en geen plaats zijn voor privé-bankjes en de vaste plek voor de afvalcontainers.
Lid kbg vraagt wat er met de nu aanwezige roadbarriers gebeurt.
Lid kbg uit haar zorgen over de doorstroming in en rond de verbinding Lentloper en Parmasingel. Die doorgang is te smal. Als er iets gebeurt, stagneert het verkeer en kunnen de hulpdiensten niet op Veur Lent komen. De voorkeur gaat ernaar uit om bij de Lentloper een rotonde te creëren.
Freya merkt op dat de Waalbrug ook een calamiteitenopgang heeft aan de westzijde van het Bastion. In geval van nood kunnen hulpdiensten dus altijd op Veur Lent komen**. Lid kbg:** deze route is alleen bedoeld voor hulpverleners, niet voor bewoners. Die opgang zal nooit, als de Lentloper geblokkeerd is, kunnen dienen om met motorvoertuigen van het eiland af te komen.
Lid kbg ziet dat de singel de wijk in tweeën deelt en acht de twee fiets-voetgangersbruggetjes daarvoor onvoldoende. Hij stelt voor om een overgang te maken die ook gebruikt kan worden door gemotoriseerd verkeer en eventueel af te sluiten is met een paaltje. Deze route zou bij voorkeur een beperkte breedte moeten hebben met een voorrangsregeling voor tegemoetkomend verkeer op de brug. Het gaat hier niet slechts om noodgevallen maar om legitiem verkeer tussen de beide wijkdelen van bewoners, besteldiensten, vuilnisophaal etc. zodat die niet de Griftdijk Zuid extra belasten.

Lid kbg: wanneer kunnen de plannen aan de achterban getoond worden? Nu gaan we in beperkte kring akkoord gaan met de verbeelding van de variaties, maar wij moeten onze achterban duidelijk kunnen maken waarom we hierin meegaan, anders lopen we groot risico in de verdere procedure hiertegen te stuiten op massaal verzet vanuit de Lentse gemeenschap.
Michiel: na 14 december als het plan van aanpak Stadseiland in het college is vastgesteld.
Jaap zou graag zien dat het afsluitende bouwblok op de hoek met de Parmasingel wat kleiner is. **Lid kbg** vindt dat de blokken speelser kunnen met meer rondingen, hoogteverschillen en daken.
Lid kbg ziet minder groen dan bij de vorige voorstellen.

Veur Lent: uitwerking in vier varianten

- Groene oever
- De ruimte van Fort Knodsenburg wordt vrijgelaten / niet bebouwd. Koesteren als park/recreatieruimte.
- Horeca-paviljoen op de kop van het eiland en ook op andere plekken is ruimte voor andere voorzieningen dan wonen.

Variant 1, 0 woningen | Waalpark
Een parkachtige omgeving langs de gehele Spiegelwaal, met glooiingen en plekken die ruimte laten tot initiatieven. Op de kop van het eiland bij de drempel is een horecapaviljoen gepland. Ook achter Café de Zon en bij de Lentloper is ruimte voor voorzieningen.

Variant 2, 30 woningen | Oosterhoutsedijkbuurt
Naar aanleiding van opmerkingen uit de klankbordgroep zijn er meer doorzichten en is meer diversiteit gekomen ten opzichte van het model dat de vorige keer is getoond.

- Concentratie van bebouwing aan weerszijden van de Waalbrug met bebouwing die nauwelijks boven de brug uitkomt.
- Rechts van de Waalbrug aan de oostzijde is een wat groter appartementenblok getekend.
- Links van de Waalbrug: een hofje met vrijstaande woningen en een lintbebouwing.
- Ruimte naast Café de Zon blijft meer open dan in de vorige opzet.

Variant 3, 100 woningen | Waalbrugbuurt (groen-stedelijke variant)
Ten behoeve van de doorzichten is in dit aangepaste model de bebouwing meer geconcentreerd.

- Bij de Waalbrug aan de westkant is een compacte buurt getekend die al behoorlijk stads begint te worden. Het dorpse karakter in het hart van het eiland blijft.
- Ten oosten van de van de Waalbrug zijn een appartementengebouw en een horecapaviljoen gesitueerd.
- Meer gemengde bouwsoorten zijn hier ook aan de orde, net als in variant 2 met 5-laags appartementenblokken aan weerzijden van de Waalbrug, rijwoningen aan een hofje gecombineerd met de appartementenblokken bij de Waalbrug.

Variant 4, 250 woningen | Spiegelstad (grootstedelijke variant)
Aangepast op de doorzichten en een krachtiger bebouwingsbeeld dan bij het vorig model.

- Een hoge toren rechts van de Waalbrug van 13 bouwlagen
- Bebouwing vanaf Café de Zon tot aan de brug. Appartementengebouwen. Bouwhoogtes langs Spiegelwaal variërend van 5 -7 bouwlagen.

Reacties op de vier varianten
Lid kbg spreekt zijn zorgen uit over eventuele overlast van in een parkachtige omgeving zoals op de Waalkade, de Ooy of de Lentse Warande.
Jaap is blij dat de weidsheid van het landschap deels behouden is gebleven met doorzichtterreinen.
Lid kbg vindt dat deze voorstellen een verbetering zijn

Lid kbg merkt op dat de uitwerking van de bebouwing wel heel beeldbepalend wordt. Zij maakt zich zorgen over de interpretatie als deze minimale mate van uitwerking en kaders aan een ontwikkelaar worden overgedragen. Ook vraagt zij zich af of dit alle bebouwing is of dat er ook nog voorzieningen bijkomen? **Michiel**: alle functies zijn in deze schetsen verwerkt, waaronder ook horeca. Er komt niet meer bebouwing bij.
Lid kbg valt de speelse hoge toren uit variant 4 op en vraagt of het niet mooi zou zijn een soortgelijke toren bij het spoor te bouwen zodat er een relatie ontstaat. **Jeroen**: een hoge toren bij het spoor geeft veel schaduw aan de andere (geplande) bebouwing in Hoge Bongerd. **Lid kbg**: het spoor ligt aan de westkant. Er zijn genoeg mensen die juist voor schaduw kiezen aan een zijde van de woning.

Onderscheidenheid beelden

- Beelden op ooghoogte werken heel goed.
- De posities op Veur Lent zijn goed gekozen: Vanaf de drempel, vanuit Fort Knodsenburg, vanaf de Warande, voor Café de Zon.
- Het beeld bij Fort Knodsenburg / het masker wordt iets aangepast, wat meer naar achteren. Het zou mooi zijn als het masker kan blijven staan.
- Een combinatie van beelden zorgt voor voldoende onderscheid.
  Lid kbg: Vogelperspectief met drone beelden werken niet goed onderscheidend, want alle plaatjes lijken op grote afstand even mooi.
- **Jaap** stelt voor om de beelden anders te combineren (niet 4 overzichtsfoto's op 1 sheet) om de verschillen duidelijker te maken.
- **Lid kbg** merkt op dat de foto's sfeerbepalend zijn en dat mensen eerder kiezen voor het sfeerplaatje dan voor de bouwvariant. De sfeerweergave moet neutraler/uniformer zijn. Michiel kan zich daarin vinden.
- Van de Hoge Bongerd komen alleen overzichtsbeelden. Geen beelden op ooghoogte.
- Het is goed dat Hof van Holland ook geprojecteerd is bij het beeld van de Hoge Bongerd.
- Er moeten ook totaalbeelden komen die de relatie tussen Hoge Bongerd en Veur Lent laten zien.
  Lid kbg: Het is belangrijk om een beeld te krijgen hoe men vanuit het lage deel van de Hoge Bongerd tegen de plaatselijk fors hogere Warandebebouwing aankijkt. De vrees straks aan te moeten kijken tegen een 'Chinese muur' zit diep in Lent.
- De klankbordgroep wil graag dat er ook ooghoogtebeelden komen van de Hoge Bongerd (Warande in twee richtingen).

Michiel over de opzet van de enquête:

- Digitaal en via een papieren (opvraagbare) vragenlijst.
- De 4 scenario's worden afzonderlijk gepresenteerd met tekstuele aanvullende informatie.
- Respondenten wordt gevraagd wat er aanspreekt in een scenario en opmerkingen te plaatsen.
- Respondenten moeten een voorkeursvariant opgeven.
- In de digitale variant kunnen waarschijnlijk zowel de varianten als de verschillende aspecten random worden aangeboden.
- Conform het Plan van Aanpak waren de bijeenkomsten met de klankbordgroep vooral gericht op raadplegen van de omgeving voor het uitwerken van de varianten. Indien de Klankbordgroep ook input wil leveren op de opzet van de enquête moeten we even kijken of en hoe we dit kunnen organiseren.

De klankbordgroep vraagt zich af welke rol zij hebben bij het verder vormgeven van dit traject.

4. Toelichting verkeerskundige analyse HaskoningDHV

De gemeente heeft HaskoningDHV gevraagd onderzoek te doen naar de verwachte verkeers-generatie in het maximale scenario en deze te toetsen aan de geldende normen.
Leon Leferink en Jasper Homrighausen geven toelichting op de belangrijkste aandachtspunten, conclusies van de verkeersanalyse en over de aanbevelingen aan de gemeente.

Uitgangspunten voor analyse: 246 woningen Hoge Bongerd, 250 woningen Veur-Lent, verkeers-tellingen september door gemeente, verkeersmodel CROW-381, bezoek plangebied met vertegenwoordiger klankborgroep. De uitkomsten van het onderzoek geven aanleiding tot discussie. De rapportage van HaskoningDHV gaat als apart document met dit verslag mee. Hieronder de belangrijkste punten waarover werd gediscussieerd.

Presentatie en toelichting HaskoningDHV

- Aantal in de periode september 2021 getelde verkeersbewegingen past binnen de CROW-381 norm en de infrastructuur lijkt bij doorrekening van die cijfers berekend op de stedelijke variant.
- Er zijn moeilijke punten die bij de verdere uitwerkingen verbeterd kunnen worden.
- Kruising met verkeersplateau Grifdijk Zuid / Weverstraat is onoverzichtelijk en kan onveilig voelen.
- Onnodig veel verkeersbewegingen van gemotoriseerde voertuigen van zuid naar noord op fietsstraat Griftdijk Zuid.
- Voorstel van de klankbordgroep om op de Mauritssingel bij de VRI Waalbrug/Verlengde Turennesingel een linksaf te maken is volgens dit onderzoek wel technisch mogelijk, maar lijkt geen oplossing. Het beperkt de doorstroming van het verkeer stad uitwaarts en de bus kan niet meer op het geplande schema rijden.
- Verkeer zal alternatieve routes kiezen en mogelijk voor meer sluipverkeer zorgen.
- Bij de uitwerking van de plannen zal het verkeer op de Lentloper/Oosterhoutsedijk goed gemonitord moeten worden.
- Griftdijk Zuid afsluiten bij evenementen, bijvoorbeeld met een toegangsbewijs voor bewoners. Tijdens bouw op Veur Lent en Hoge Bongerd, het bouwverkeer omleiden via het Traianusplein.

Samenvatting van de reacties van de klankbordgroep op presentatie HaskoningDHV

- Inwoners van Hoge Bongerd en Veur Lent ondervinden nu dagelijks verkeersproblemen: onveilige situaties, drukte op Griftdijk Zuid (sluipverkeer), opstoppingen Parmasingel – Turennesingel, knelpunt kruising Hoge Bongerd/Radmakerstraat/Griftdijk Zuid en de opgang van auto's naar de fietsstraat vanaf het plein bij station Lent.
- Klankbordgroep verwijt HaskoningDHV te veel waarde te hechten aan verkeersmodellen en verkeerstellingen van gemeente en te weinig te luisteren naar de geuite zorgen van de inwoners.
- Klankbordgroep heeft twijfels over de verkeerstelling die gehouden is in periode waarin de scholen weliswaar begonnen waren maar veel mensen toch nog op vakantie waren.
- Het was nazomer, coronatijd én de Oosterhoutsedijk westwaarts is afgesloten, waardoor wellicht een vertekend beeld van het aantal gemiddelde verkeersbewegingen ontstaat. Daarnaast gaat het bij veiligheid niet om de verspreiding over etmalen maar om de pieken op de dag.
- De verkeerstafel op de Griftdijk-Zuid ís onveilig, hier komen met regelmaat incidenten voor (waar geen hulpdiensten aan te pas komen), het fiets- en voetgangerspad wordt dagelijks geblokkeerd door geparkeerde auto's bij de garage.
- Er zijn zorgen over de Lentloper als enige toegangsweg naar Veur Lent. Met name in geval van calamiteiten en verkeersdruk bij evenementen.

- Toegangsbewijs voor bestemmingsverkeer van bewoners. Opgemerkt wordt dat dit bij grotere evenementen tot nu toe steeds tot grote problemen heeft geleid, het verstrekken van een toegangscode blijkt ook geen oplossing. Dat moet in de toekomst veel beter worden geregeld.
- Al het verkeer voor Veur Lent moet over de Oosterhoutsedijk, is de weg (straks) wel breed genoeg voor vrachtwagens, pakketdiensten etc. En hoe zit het met parkeren? Zowel voor nieuwe bewoners als voor horeca en roeivereniging.
- Fietsers die straks komen vanuit Hof van Holland en ook de drukte bij evenementen zijn in de tellingen niet meegenomen.
- De ontsluiting van Griftdijk Zuid via het stationsplein met parkeren, kruising fietsstraat en aansluiting van *de straat* de Hoge Bongerd is onduidelijk van opzet en onoverzichtelijk.
- Zolang de Dorpensingel niet gereed is, blijft een meerderheid van automobilisten uit Bemmel kiezen voor route Turennesingel / Mauritssingel; de wachtrij op de Parmasingel naar de Verlengde Turennesingel is daar tijdens de spitstijden te lang. De Verlengde Turennesingel geeft automobilisten én fietsers komend van de Parmasingel nauwelijks kans om in te voegen.
- Er wordt steeds gekozen voor de doorstroming op de Prins Mauritssingel richting Arnhem. **Lid kbg** krijgt het gevoel dat de wijkontsluiting van Lent altijd op de tweede plaats komt. Ook bewoners moeten naar hun werk en naar school.
- **Jaap** merkt op, dat er op 50 woningen op Veur-Lent gemiddeld 500 autobewegingen zijn op de Lentloper en op een zonnige doordeweekse dag zelfs 800. Bij bebouwing met 250 woningen en het voltooien van het watersportcentrum in het Bastion met 40 parkeerplekken, zal volgens hem de verkeersstroom met auto's verzesvoudigen. Dat kan de Lentloper niet aan. Er is door HaskoningDHV geen onderbouwing gegeven dat dat niet klopt, anders dan de modelmatige benadering. Er is ook geen steekhoudende verklaring waarom op een zonnige doordeweekse dag er ineens 300 autobewegingen meer zijn op de Lentloper. Het kan niet verklaard worden zoals HaskoningDHV aangeeft met een bezetting van de huidige vrije parkeerplekken op Veur-Lent. Daar is slechts plaats voor een 15-tal auto's. Hij houdt staande, dat 250 woningen op Veur-Lent verkeerstechnisch niet mogelijk is.
- **Klankbordgroep** vindt dat de adviezen van HaskoningDHV teveel gestoeld zijn op een mogelijk beloop na bebouwing, door deze knelpunten aan te wijzen als 'te blijven monitoren' en waarschuwt voor het achteraf op moeten lossen van problemen die nu al voorzien en meegenomen kunnen worden.

Dit gaat HaskoningDHV nog toevoegen

- Doorgeven van de verwachte cyclustijden van de linksaf oplossing bij de verkeerslichten op de Prins Mauritssingel.
- Voorrangsproblematiek / vormgeving Parmasingel met de Turennesingel.
- Gegevens over de planning van het gereed komen van de Dorpensingel.

Michiel: Het laatste woord over het verkeer is uiteraard nog niet gezegd. Straks bij de bestemmingsplannen komt er ook een verkeersanalyse. Aanvullingen van de klankbordgroep voor HaskoningDHV kunnen via Lid kbg aan Michiel kenbaar gemaakt worden.

5. Afspraken over vervolgproces

Lid kbg vraagt of hij Palmbouts presentatie kan krijgen voor terugkoppeling aan de achterban van de klankbordgroep. Wij zijn een kerngroep. De klankbordgroep bestaat immers uit 22 leden.
Michiel neemt dit in overweging en komt hierop terug.
Op woensdag 22 december 19.00 – 21.00 plannen we een informatiebijeenkomst, waarbij de gemeente de klankbordgroep informeert over het collegebesluit van 14 december, waarin zal staan welke varianten voor de peiling ter besluitvorming naar de raad gaan.

Lid kbg heeft nog veel openstaande vragen over de Hoge Bongerd in relatie tot de stadspeiling en het vervolgtraject van aanbesteden, omdat er voor dit deelgebied maar 1 variant is uitgewerkt. Zij hoopt deze vragen op een ander moment nog te kunnen stellen.

6. Afronding

Het merendeel van de aanwezigen vond met name het eerste deel van de avond constructief.
Lid kbg geeft aan niet akkoord te gaan met de infrastructuur Hoge Bongerd en Veur Lent.
Lid kbg voelt zich door HaskoningDHV onvoldoende serieus genomen. De overige leden van de klankbordgroep sluiten zich daarbij aan.

Volgende bijeenkomst: woensdag 22 december 19.00 – 21.00 uur.
Indien mogelijk in de Dorpsschuur Lent, anders in het gemeentehuis.

Opgesteld door de klankbordgroep Veur Lent-Hoge Bongerd

Voorwoord

Op deze plek geven wij als Klankbordgroep: Veur Lent-Hoge Bongerd onze visie weer over het burger-participatieproces van de gemeente Nijmegen bij het project Stadseiland. Zowel in het voorwoord als in het slotwoord beschrijven wij het proces, zoals de leden van de klankbordgroep dat hebben ervaren. Niet alleen de samenstelling van de klankbordgroep en haar achterban, maar ook de verschillende fasen van het project waarin de participatie tot nu toe plaatsvond hebben wij beschreven. Onze ervaringen met Fase 1 en fase 2 staan in dit voorwoord. Een reflectie op het proces en de verwachtingen van de klankbordgroep over fase 3 staan in het slotwoord.

Samenstelling klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd
Klankbordgroep: Veur Lent-Hoge Bongerd bestaat uit 22 leden. Naast de 20 bewoners uit het gebied hebben zich ook leden van Werkgroep Verkeer van Wijkraad Lent aangesloten. De klankbordgroep heeft een grote achterban. Leden van de buurtverenigingen van Veur Lent, Hoge Bongerd en GewaLent zijn ook in de klankbordgroep vertegenwoordigd.

Doelen
De doelen van het omgevingsproject Stadseiland zijn tijdens meerdere digitale bijeenkomsten aan de orde geweest. De gemeentelijke doelen zijn:
- Woningbouw (er is immers woningnood)
- Afronding van het project rond de Spiegelwaal met als nevendoelen:
  * Reguliere recreatie voor de hele stad
  * Horeca en eventueel een museum (passend in de bebouwing)
  * Watersportvoorzieningen
  * Mogelijkheden voor evenementen
- Financieel belang: grondprijs
- Leefomgeving voor de bewoners ter plekke

De klankbordgroep voegt daar aan toe:
- Behoud van de groene uitstraling en het weidse karakter van het gebied
- Behoud van het karakter van de huidige bebouwing
- Een veilige en passende infrastructuur.

Fase 1: december 2020 tot september 2021
In juli 2020 vonden de eerste digitale contacten plaats met het projectteam Stadseiland en leden van klankbordgroepen die in een eerder stadium bij de dijkverlegging waren betrokken zoals: KG Veur Lent en de al opgeheven KG's: 'Ruimte voor de Waal ' en 'Renovatie Waalbrug' . Deze leden vonden dat bij zo'n groot project er een betere vertegenwoordiging uit het hele gebied nodig is. Daarom is een nieuwe klankbordgroep in het leven geroepen. Er meldden zich 22 bewoners, verspreid over het hele gebied en met hele verschillende achtergronden en leeftijden. Kortom representatief.
In deze fase waren alle overleggen met de projectambtenaren Stadseiland en Klankbordgroep: Veur Lent-Hoge Bongerd digitaal. Op deze manier vergaderen vroeg van iedereen veel, zeker met zo'n grote betrokken groep. Het was zoeken naar een vorm om iedereen recht te doen. Bovendien werd i.v.m. de nieuwe omgevingswetgeving, (die nog moet worden vastgesteld en geïmplementeerd) een nieuwe manier van werken met de klankbordgroep toegepast. De gemeenteraad zou dit project monitoren.

Ambitiedocument
Begin februari 2021 kwam het ambitiedocument Stadseiland uit. Dat ambitiedocument was o.a. gebaseerd op een stadspeiling die achteraf niet representatief bleek te zijn. Het leefgebied van de huidige bewoners leek te worden ingericht zonder de visie van de huidige inwoners mee te nemen.
Ook de naam van het project wordt door inwoners niet als tactisch ervaren. Immers: er was eerder door de gemeente beloofd dat het oude gedeelte van Lent een dorpse uitstraling zou behouden.
En is er, ook door de naamkeuze en de publiciteit, niet teveel het accent gelegd op het eiland Veur-Lent, terwijl de Lentse Warande en de Hoge Bongerd ook bij het ontwikkelgebied behoren?

Dat er woningen bijgebouwd zouden worden was al tijdens de ontwikkeling van de nevengeul bekend, maar de belofte was om de dorpse groene uitstraling en weidsheid te behouden. In 2014 werden, na onderzoek, de aantallen nieuw te bouwen woningen vastgesteld. Maar in het ambitiedocument leek het doel opeens een verstedelijking van het gebied en meer dan een verdubbeling van de afgesproken aantallen van 2014 met bovendien 60 grote evenementendagen per jaar (voorjaar-najaar).

Politieke avonden
Tijdens de politieke avonden op 10 en 17 maart 2021 werden door 18 leden van de klankbordgroep bezwaren ingediend over het ambitiedocument. De bezwaren waren o.a. gericht op:
- de aantallen nieuw te bouwen woningen en de hoogbouw,
- de hoeveelheid bebouwing op Veur-Lent,
- de aantasting van het groen en de weidsheid
- het in de knel komen van de huidige reguliere recreatie en watersport,
- de plannen voor grote evenementen met overlast en beperkingen voor bewoners,
- de, nu al, beperkte en onveilige infrastructuur.
- op 8 september werd ook door een klankbordgroepslid ingesproken i.v.m. de groen-stedelijke variantenkeuze door de gemeente voor de Hoge Bongerd.

Moties van de gemeenteraadsfracties volgden. Besloten werd dat na een verbeelding van drie varianten (van geen bebouwing tot een groen-stedelijke bebouwing) een nieuwe wel representatieve peiling zou volgen. Na een bijeenkomst van de raadscommissie, werd de opdracht echter omgezet in vier varianten voor Veur-Lent: van geen bebouwing tot een grootstedelijke bebouwing en een daarbij passende groen-stedelijke bebouwing in de Hoge Bongerd. Voor deze opdracht werd een onafhankelijk stedenbouwkundig bureau ingeschakeld.
Tot grote teleurstelling van de klankbordgroep en haar achterban werd, ondanks de bezwaren van de bewoners, niet gereageerd op de zorgen rond de infrastructuur. Ook besloot de gemeenteraad af te zien van het monitoren van het project. Wel werd een kerngroep van de klankbordgroep gevraagd te participeren op de raadplegende trede (participatieladder) bij het verbeelden van de vier varianten.

Fase 2: september 2021-december 2021

Om de inwonersparticipatie in de coronatijd soepeler te laten verlopen is besloten om de vergaderingen fysiek te laten plaatsvinden in een kleinere setting. Zes leden van de klankbordgroep (+twee vervangende leden) vormen vanaf dat moment een kerngroep. Deze kernleden wonen verspreid over het gebied en hebben een grote achterban. Een van de leden coördineert de contacten met de achterban, Op deze manier is terugkoppeling gegarandeerd. Vanuit de gemeente werd een onafhankelijke voorzitter en notulist van Spectrum aangesteld om de bijeenkomsten over de varianten te stroomlijnen. Ook besloot de gemeente in de maand september een 14-daags onderzoek te doen naar de verkeersbewegingen in de wijk. In oktober werd de opdracht aan een verkeerskundig bureau gegeven om met de gemeten verkeersbewegingen uit september 2021 als basis, een verder onderzoek in te stellen naar de infrastructuur van het ontwikkelgebied Stadseiland en de varianten.
In september, oktober en november vonden vier bijeenkomsten met de klankbordgroep plaats over de vier te verbeelden varianten voor de stadspeiling. Deze bijeenkomsten verliepen prettig en opbouwend Het bureau luisterde goed en verwerkte de (binnen de bij de opdracht passende) input in de varianten voor de volgende zitting.

Het onafhankelijke verkeerskundig onderzoek
Over het verkeerskundig onderzoek zijn alle leden van de klankbordgroep en hun achterban ontevreden. De reacties zijn: te eenzijdig, te modelmatig, te beperkt onderzocht en met subjectieve conclusies. Er is in het onderzoek zeer beperkt gebruik gemaakt van de opmerkingen van de klankbordgroep tijdens de inspraakavonden en ook geen contact opgenomen met werkgroep Verkeer Wijkraad Lent. Over dit verkeerskundig onderzoek heeft de klankbordgroep een reactierapport samengesteld. Daarin zijn ook de bedenkingen van de achterban opgenomen. Dit reactierapport vindt u eveneens hierbij als bijlage.

Opgesteld door de klankbordgroep Veur Lent-Hoge Bongerd

Slotwoord

Burgerparticipatie
De gemeente Nijmegen heeft burgerparticipatie hoog in het vaandel staan. Als in 2022 de nieuwe omgevingswet van kracht wordt, zal ook de wijze van burgerparticipatie aangepast worden aan de nieuwe omgevingswet. Wijkraad Lent, Verkeerswerkgroep Wijkraad Lent en Klankbordgroep Veur Lent zijn vertegenwoordigd in de Gezamenlijke Werkgroep Burgerparticipatie Nijmegen. De zorg van de GWBN is dat de gemeente Nijmegen zich bij omgevingsprojecten beperkt tot de eerste drie treden van de burgerparticipatieladder. Wij hopen dat de Nijmeegse gemeenteraad en de bestuurders op essentiële onderdelen ook daadwerkelijk luisteren naar de gefundeerde meningen van bewoners en bij omgevingsprojecten ruimte durven bieden aan hogere treden op de participatieladder. Laat het geen kwestie zijn van hoogtevrees, maar van vertrouwen in de burgers en hun eigen deskundigheden.

Politiek e belangen en burgerbelangen
Er lopen twee rode draden door het proces:

1. Politieke belangen; in raadsvergaderingen, werkgroep besprekingen, inspreekavonden
2. Gemeentelijke en overheidsprocedures/regelgeving/besluitvorming.

Voor bewoners zijn de procedures niet transparant en nauwelijks te beïnvloeden. Hierdoor ontstaat het gevoel dat bewonersbelangen geen prioriteit hebben en gemeentelijke belangen haaks staan op gezonde burgerparticipatie (bijv. geen monitoring van bouwproject door gemeenteraad, toch een stedelijke bouwvariant toevoegen aan een stadspeiling en de bewoners slechts een raadplegende rol geven. De invloed en de uitkomst van de inspraak tijdens de politieke avonden werd door de leden van de klankbordgroep als onvoldoende ervaren. De oplossing om weer een stadspeiling te houden en daar veel gewicht aan te hechten, was voor de inwoners van Veur Lent en Hoge Bongerd een teleurstellende ervaring. Het onvoldoende gehoord worden als direct belanghebbende in het woongebied weegt voor de bewoners zwaar.

Infrastructuur/verkeer
Bij het behandelen van de infrastructuur botsten de belangen van bewoners met die van de gemeentelijke overheid. De klankbordgroep miste de noodzakelijk totaalvisie m.b.t. de infrastructuur in de Hoge Bongerd en Veur Lent; de infrastructuur van/naar de woonwijken toe en de aan/afvoerroutes naar omringende gebieden. Het verkeersonderzoek lijkt ogenschijnlijk alleen gebaseerd op het aantal nieuwe wooneenheden. Onderzoek naar fundamentele verkeersbewegingen en de consequenties van bijzondere functies (zoals hotel, museum, horeca, bedrijven, sportrecreatie en evenementen) worden niet meegenomen. Daarom werd de participatie als zeer confronterend en teleurstellend ervaren.
Wij vragen ons af hoe de besluitvorming hierover in de toekomst zal plaatsvinden.

Rol van de klankbordgroep
Klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd heeft met veel betrokkenheid meegedaan aan dit proces van inwonersparticipatie. Het proces was tot nu toe intensief, tijdrovend en boeiend. De samenwerking met de projectambtenaren en het extern stedenbouwkundig bureau werd meestal als opbouwend ervaren. De raadplegende rol bij de bespreking van de varianten was voor iedereen duidelijk, maar is wel erg beperkt als het om het eigen leefgebied gaat. Het proces verliep prettig en de input van de klankbordgroepsleden werd meegenomen in een volgende versie van de varianten. Echter de raad besluit, zelfs zonder het proces over de varianten gemonitord te hebben.

Fase 3
De klankbordgroep kijkt uit naar de volgende fase, en hoopt dat haar rol meer inhoud krijgt en niet alleen raadplegend. De politieke besluitvorming is tot nu toe naar de betrokken burger toe onvoldoende transparant. In de volgende fase hoopt de klankbordgroep wel antwoorden te krijgen en transparanter betrokken te worden bij de besluitvorming. Hierover zijn nog geen vervolgafspraken gemaakt.

Opgesteld door de klankbordgroep Veur Lent-Hoge Bongerd

Vragen van de klankbordgroep over de inhoud van de volgende fase

- Welke voorzieningen voor Hoge Bongerd en welke voor de verschillende varianten van Veur Lent zijn meegenomen in de varianten?
- De nieuwe peiling.
  * Hoe wordt het postcodegebied gewogen? Krijgt de bewoner van het gebied extra gewicht?
  * Op welke wijze wordt representativiteit geborgd bij het verder vormgeven van de peiling?
  * Krijgt de klankbordgroep de gelegenheid de peiling in te zien alvorens deze wordt vastgesteld?
  * Krijgt de klankbordgroep inzicht in de planning ter afronding en uitzetten van de peiling?

In de uitwerking van varianten zijn bepaalde aspecten constructief met elkaar besproken die tot deze uitwerkingen hebben geleid.

  * Hoe worden de varianten gebruikt voor kaderstelling in de verdere procedures van aanbesteding? Blijven dit slechts verwerpelijke schetsen, of is hiermee de eerste basis gelegd voor een prettige samenwerking tijdens de verdere gebiedsontwikkeling met andere partijen?
  * Hoe is de procedure m.b.t. het vaststellen van behoud van publiekelijke ruimte van de Lentse Warande, de ontsluiting van een beperkt aantal woningen via de smalle straten in de bestaande wijk, bepaalde vlekken die groen zullen blijven, de positionering en hoogte van de bebouwing en de conclusies uit een hopelijk verbeterde/ realistische verkeersanalyse.

Zorgen over vervolgtraject: beeldkwaliteit en leefomgeving

De werksessies hebben laten zien dat de input van een deskundige en meer onafhankelijke partij voor deze gebiedsontwikkeling van grote toegevoegde waarde kan zijn. Ook de inp ut van de klankbordgroep heeft voor belangrijke inzichten gezorgd die in de uitgewerkte varianten deels zijn meegenomen. Echter is na de uitwerking van varianten voor de stadspeiling is het maar de vraag wat er met deze bijdragen gedaan gaat worden. De kans is er dat wordt gekozen voor de kaders uit het ambitiedocument als basis voor een verder commercieel gedreven ontwikkeltraject. Links en rechts van het ontwikkelgebied schieten woonwijken en winkelgebieden als paddenstoelen uit de grond. Een vergelijkbaa r ontwerp is misschien wel snel gerealiseerd en levert het meest op, maar sluit totaal niet aan op de bestaande architectuur van de Spiegelwaal. Het eiland en de Hoge Bongerd zijn authentiek; een spiegel van de oude stad. Je kunt ontwikkelaars niet aan de haal laten gaan met een architectonisch hoogstandje als de Spiegelwaal. Ook zijn er grote risico's over de deskundigheid van ontwikkelaa rs als het gaat om de leefbaarheid in wijken. https://www.socialevraagstukken.nl/laat-projectontwikkelaars-niet-aan-de-haal-gaan-met-de-leefbaarheid-in-wijken/

Ons advies

Herzie de wijze van aanbesteden en breng in de verdere ontwikkeling meer lijn met het eerder afgeronde project Ruimte voor de Waal. Niet de ontwikkelaar aan het roer, maar het traject vervolgen vanuit een q-team, waarin de deskundigheid van landschapsarchitecten (ook de architecten die betrokken waren bij het basisontwerp), de gemeente, verschillende belanghebbenden en een geselecteerde projectontwikkelaar vooraf gedefinieerde rollen krijgen toebedeeld. Vanuit de gedachte mensen te verbinden met hun leefomgeving, zullen gemeente en een delegatie van belanghebbenden samenwerken. De kans op een succesvolle en kwalitatieve uitwerking waar veel mensen van zullen gaan genieten en een prettig verloop van het verdere traject is dan veel kansrijker.

Rol en vorm van de klankbordgroep in de volgende fase

Het is niet duidelijk of en hoe de voormalige opzet van de klankbordgroep (in kleine of grotere setting) weer wordt opgepakt, wat er gedaan wordt met de verslagen van de eerdere klankbord bijeenkomsten (van voor de zomer), waarvan enkele verslagen nog niet zijn vastgestel d. De werksessies met begeleiding vanuit een externe vertegenwoordiger is beter bevallen dan de samenwerking daarvoor. Hoe gaan we verder?

Opgesteld door de klankbordgroep Veur Lent-Hoge Bongerd

Omgevingsproject Stadseiland gemeente Nijmegen
(Gebied: Veur Lent, Lentse Warande en Hoge Bongerd)

22 november 2021

Reacties op het onderzoek van Royal HaskoningDHV

Betreft:
- Het onderzoek gedateerd d.d. 16 november 2021, n.a.v. metingen in september 2021 door afdeling Mobiliteit van de Gemeente Nijmegen.
- Reacties op het onderzoek gepresenteerd aan Klankbordgroep Stadseiland Veur Lent-Hoge Bongerd d.d. 18 november 2021

1. Inleiding

1.1 De opdracht
De precieze inhoud van de opdracht van de gemeente Nijmegen aan Royal HaskoningDHV is de klankbordgroep: Veur Lent-Hoge Bongerd niet bekend. Bij de uitwerkingen is gebruik gemaakt van de metingen op drie punten: N02 (Lentloper bij Veur Lent), N03 (Griftdijk Zuid-Weverstraat) en NO4 (Parmasingel aan de Oostkant) in september 2021 door de gemeente Nijmegen zelf. Daarbij is ook gebruik gemaakt van metingen van de VRI bij Verlengde Turennesingel/Waalbrug) en de VRI bij Van der Valk/Pomodoro). Wij, leden van klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd vragen ons af waarom de metingen van NO1 en de data van de metingen bij de VRI's in dit rapport niet zijn opgenomen?
Kerngroep Klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd en haar achterban: Vereniging GewaLent, Verkeerswerkgroep Wijkraad Lent, Klankbordgroep Veur Lent, Buurtvereniging Hoge Bongerd en alle andere leden van de hele Klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent Hoge Bongerd, constateren dat in het onderzoek van Royal HaskoningDHV subjectieve verwachtingen worden uitgesproken (opmerkingen als: een licht vertekend beeld en naar verwachting weinig effect) en ook wordt gesproken van onveilig gevoelens en angsten van weggebruikers en bewoners. Maar de bewoners zien de feiten, geen gevoelens en in het onderzoek zijn geen bewoners en weggebruikers daarover geïnterviewd. Bij de presentatie sprak men van niet te meten gedrag van weggebruikers. Maar het verkeersgedrag moet toch juist gestuurd worden door verkeersmaatregelen? Daarvoor is een heldere communicerende infrastructuur nodig!
In onderstaande samenvatting geven wij de hoofdpunten weer waarom wij, leden van klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd, niet akkoord gaan met de wijze waarop het onderzoek van Royal HaskoningDHV heeft plaatsgevonden en de resultaten daarvan.

1.2 Aantal woningen in de grootstedelijke variant
De uitkomsten van de metingen zijn toegepast op een grootstedelijke variant met hoogbouw en een groei van 246 woningen in de Hoge Bongerd en 250 woningen op Veur-Lent. Dat is inclusief de vaste horeca. De onderstaande getallen worden daarbij gegeven:

Aantal nieuwe woningen grootstedelijke variant

	laagbouw	hoogbouw	Totaal
Hoge Bongerd	107	139	**246**
Veur-Lent	21	229	**250**
Totaal	**128**	**368**	**496**

Dat betekent dat het inwonersaantal van Veur Lent zich bij de grootstedelijke variant verzesvoudigt en het inwonersaantal in de Hoge Bongerd meer dan verdubbelt (vermenigvuldigingsfactor van 2,37).

1.3 Samenvatting hoofdbezwaren van klankbordgroep Stadeiland Veur Lent-Hoge Bongerd

- De exacte inhoud (onderzoeksgebied) van de opdracht van de gemeente Nijmegen aan Royal HaskoningDHV is niet bekend;
- De periode van de verkeersmetingen is te kort (2 weken in de nazomer) en niet representatief (geen meetresultaten in winter, voorjaar, zomer en najaar);
- Impact op verkeersmetingen van de langdurige afsluiting van de Oosterhoutsedijk (i.v.m. dijkwerkzaamheden) en de langdurige zomermaatregelen bij de Lentse Uiterwaarden/Warande (tegen recreatieoverlast) worden niet gemeten, gewogen of vermeld;
- Impact van het Covid-19 virus wordt niet gemeten, gewogen of vermeld;
- De hoge verkeersbewegingen op de Lentloper in verhouding met het aantal inwoners en parkeerplaatsen worden niet geanalyseerd in soorten gebruikers.
- Impact van structurele recreatie(drukte) in voorjaar, zomer en najaar wordt niet gemeten, gewogen of vermeld; Voetgangersbewegingen zijn niet opgenomen in het onderzoek (recreatiegebied).
- De buiten coronatijd en bij slecht weer regelmatig voorkomende file op de Pr. Mauritssingel stad-inwaarts met als gevolg een sluiproute via Griftdijk Zuid (zelfs via de berm) is niet genoemd.
- Impact van (grootscheepse) evenementen wordt niet gemeten, gewogen of vermeld;
- Impact op verkeersmetingen van actuele, grootschalige verbouwing van Bastion/Veur-Lent (thuisbasis roeiverenigingen) wordt niet gemeten, gewogen of vermeld;
- Impact op verkeersmetingen van bijzondere functies bij nieuwbouw (hotel, museum, horeca) wordt niet gemeten, gewogen of vermeld;
- Doel van onderzoek was de verkeersgeneratie van het maximale (bouw)scenario in kaart te brengen. Door het niet meten, wegen of vermelden van substantiële, reeds aanwezige of te verwachten verkeersbewegingen, wordt een onvolledig verkeersgeneratie gepresenteerd;
- Het gepresenteerde onderzoek geeft onvoldoende duidelijkheid of de grootstedelijke bouwvariant uit verkeerstechnisch oogpunt een gewenste en haalbare variant is; een van de randvoorwaarden, door de Gemeenteraad Nijmegen gesteld, waaraan alle bouwvarianten in de nieuwe stadspeiling moeten voldoen.

2. De gebruikte gegevens over de huidige én de toekomstige situatie

Het onderzoek van Royal Haskoning roept bij de kernleden van klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd én bij hun achterban onderstaande vragen en opmerkingen op.

De centrale vraag is: op welke wijze is in de verkeersanalyse rekening gehouden met de volgende onderwerpen die invloed hebben op de verkeersbewegingen? Hoe zijn de huidige verkeersbewegingen en de verwachte toekomstige verkeersbewegingen in de analyse verwerkt?

2.1 Totaal aantal woningen

* Het **aantal huidige** woningen in het gebied is +/- **230**: Veur Lent: +/- 50, Hoge Bongerd: +/- 180;
* Het **aantal nieuwbouwwoningen** zorgt voor een toename van **496 woningen.**
Dit betekent:
- een verzesvoudiging van het aantal woningen op Veur Lent: **48 + 250 = 298** en
- **2,37** keer het aantal woningen in de Hoge Bongerd van ongeveer **180 + 246 = 426.**

Met als gevolg:
- een toename van besteldiensten,
- nieuwe bewegingen van en naar o.a. het winkelcentrum Hof van Holland,
- toename van de huidige reguliere recreatie.

2.2 Is in het onderzoek rekening gehouden met de invloeden van:

* bijzondere functies van bedrijven: (hotel, museum, horeca(uitbreiding),
* de fietserssport (wielrennersgroepen) en groepen motorsporters,

* de grote groepen wandelaars en hardlopers, de 'ommetjes-lopers' met gidsen,
* de komst van gezamenlijke roeiverenigingen naar het Bastion op Veur Lent met 4 tot 5 verenigingen, veel leden, veel dagelijkse activiteiten,
* (water)sportevenementen en andere toekomstige grootschalige evenementen?

2.3 De vraag is bovendien of er rekening is gehouden met:

* de toename van woningen en verkeersbewegingen aan de westkant van het spoor,
* de toename van de woningen in de Stelt en Vossenpels,
* de toename van de bijbehorende reguliere behoefte aan recreatie van die nieuwe wijken.

2.4 Is in het onderzoek de bijzondere situatie in de metingsperiode meegenomen en zijn de resultaten daarop gecorrigeerd?

* de afsluiting van de Oosterhoutsedijk door het waterschap,
* de beperkte verkeersbewegingen door de corona,
* de beperktere verkeersbeweging door het nazomerseizoen?

Daarnaast hebben we vragen over:

2.5 De autoluwheid en het parkeervergunningenstelsel?

Het autobestemmingsverkeer zal minimaal verdrievoudigen door de toename van het totale aantal woningen, maar ook de verkeersbewegingen door motoren, scooters, elektrische fietsers, en (niet te vergeten) de voetgangers zal zeer sterk toenemen. Is dit berekend?

2.6 De verkeersregels (m.n. voorrangsregels) van fietsstraten (zoals Griftdijk Zuid en Laauwikstraat) zijn nog onduidelijk door het ontbreken van een officiële status. Daarnaast zou een fietsstraat nooit de betekenis mogen krijgen van een ontsluitingsweg voor gemotoriseerd verkeer.

2.7 De gekozen aantallen woningen in de zgn. (groot)stedelijke variant?

Waarom is alleen de grootstedelijke variant berekend met hoogbouw en zijn de aantallen woningen nog meer gemaximaliseerd? Dit gaat volkomen voorbij aan de capaciteit van de infrastructuur omdat het gebied ingeklemd zitten tussen de Waal, het spoor, de PM-Singel en de beperkte ontsluitingsmogelijkheden (Oosterhoutsedijk, Lentloper, Parmasingel, tunneltjes, trappen, VRI-PMS, functie fietsstraat Griftdijk Zuid en de smalle aansluiting op het stationsplein.

2.8 Verdeling koop- versus huurwoningen/appartementen?

Bovengenoemde verdeling is (mede)bepalend voor de berekening van het aantal verkeers-bewegingen (a.d.h.v. kencijfers CROW 381). Voor Veur-Lent wordt voornamelijk uitgegaan van appartementen (229 van de 250 woningen), terwijl de enige toegangs- en ontsluitingsweg op Veur Lent via de Oosterhoutsedijk-Lentloper gaat en aan de oost- en westkant doodloopt.

3. Resultaten en onderbelichte knelpunten

In het onderzoek van Royal Haskoning worden in *hoofdstuk 4 Resultaten* zes punten genoemd. Deze zes punten zijn onder te verdelen in drie gebieden waar ***nu al knelpunten*** zijn.

3.1 De verkeersintensiteit op Griftdijk Zuid (eerste 3 punten in hoofdstuk 4)

Griftdijk Zuid is een fietsstraat tussen de Parmasingel en het stationsplein van Lent.

* De verbinding met de Parmasingel bestaat uit een kwetsbare en smalle brug, waar auto's elkaar niet goed kunnen passeren en zwaar verkeer niet is toegestaan.
* De verbinding tussen Griftdijk Zuid en Lentse Tuinstraat wordt gevormd door een fiets- en voetgangerstunnel. De uitgangen zijn onoverzichtelijk. Voor de kruising bij Griftdijk Zuid is al meerdere malen gevraagd om een spiegel waardoor verkeersgebruikers elkaar zien aankomen. Deze vraag is nog steeds niet gehonoreerd.
* De kruising Griftdijk Zuid-Weverstraat is een risicovolle kruising voor alle type verkeer. Bij de verkeerstafelconstructie is een plateau gecreëerd (zie tekening op bladzijde 4 Royal Haskoning). Op deze tekening worden alleen de fietsbewegingen getekend en niet de autobewegingen. Ook ontbreken de fietsbewegingen van en naar de Weverstraat.

* Ook is er discussie over de voorrangsregels op de fietsstraat m.n. voor auto's. Welk rechts heeft voorrang op die kruising. De fietsstraat stopt immers vóór de Weverstraat.
* De Sportgarage op Griftdijk Zuid trekt extra autoverkeer aan. Het fietspad en het voetgangers-pad bij de verkeerstafel worden daar dagelijks geblokkeerd door dubbel geparkeerde auto's. De kruising is daar onoverzichtelijk door de geparkeerde auto's tegen en soms zelfs op het verkeersplateau. Handhaving vindt zelden plaats.
  Voetgangers, fietsers en gemotoriseerd verkeer rijden over de weg richting Parmasingel, langs het onoverzichtelijke tunneltje. Dat gedeelte is geen fietsstraat meer.
* Vlak voor de verkeerstafel én vlak voor het bruggetje verzamelen scholieren zich op de straat om samen naar school te fietsen. Dat begrijpelijk gedrag maakt het overzicht niet beter.
* In non-coronatijd, met slecht weer, is er tijdens spitstijd file op de Pr. Mauritssingel tussen de stoplichten na Van der Valk tot de Verlengde Waalbrug. Sluipverkeer gaat via de berm Griftdijk Zuid op ter hoogte van nrs. 117-119, vlak voor de verkeerstafel. Levensgevaarlijk voor de fietsende schoolgaande jeugd, die met hoge snelheid de Waalbrug afrijdt of zich verzamelt voor de verkeerstafel. Verzoeken om daar de berm te blokkeren zijn nog niet gehonoreerd.

3.2 Hertog Eduardplein

In de metingen en de resultaten zijn de kruisingen op het stationsplein niet meegenomen. Griftdijk Zuid komt daarop uit. **Wij signaleren de volgende knelpunten:**

* De ontsluiting van fietsstraat Griftdijk Zuid bij het Stationsplein Lent is smal en gevaarlijk door door het kruisende verkeer van het parkeerterrein en de K&R-ontsluiting. Onbekenden herkennen de ontsluiting niet als uitgang en rijden tegen de paaltjes van het rijwielpad;
* De doorstroomcapaciteit op het stationsplein bij kruising Prins Maurissingel/ Laauwikstraat is nu al zeer beperkt tijdens de spits; Moet daar nog meer verkeer ontsloten worden?
* Het parkeerterrein op het stationsplein staat altijd vol met langparkeerders die veelal niet met de trein gaan. Ook de Hoge Bongerd staat vol met deze langparkeerders;
* Het voetpad van *de straat* de Hoge Bongerd naar het stationsplein schept daar verwarring;
* Verkeer van en naar Van der Valk is niet meegenomen in de berekeningen;
* Fietsers en voetgangers moeten om het stationsplein rijden en omlopen, dus kiezen zij een kortere weg, dwars over het plein.

3.3 De Lentloper: Groei tot 1500 auto's per etmaal (zie verslag Royal Haskoning).

Hoe kan het, met zo weinig inwoners op Veur Lent en zo weinig parkeergelegenheid, dat er bijna 500 verkeersbewegingen per dag zijn op de Lentloper? Waar komen die bewegingen vandaan? Hierover geeft het rapport geen duidelijkheid. En naast al die verkeersbewegingen zijn er ook zeer veel voetgangersbewegingen. Houdt dit in dat bij verzesvoudiging van het aantal woningen op Veur-Lent er 3000 verkeersbewegingen per dag op de Lentloper te verwachten zijn? En hoe zit het met al de fietsers en de wandelaars uit het groeiende gebied van Nijmegen Noord? Waar is het totaalplaatje?

3.4 Kruispunt op de Waalbrug

De VRI op de Verlengde-Waalbrug veroorzaakt buiten coronatijd met slecht weer files op de Turennesingel tot/met Griftdijk Zuid. Er worden maar enkele auto's per groenlicht-cyclus doorgelaten vanuit de Turennesingel. Het enige argument om de VRI niet open te stellen voor links afslaand verkeer vanaf de Waalbrug, is de doorstroom op de Waalbrug. Dat argument snijdt geen hout als je voor een groene stroom zorgt die 50 km per uur rijdt.

3.5 Veur Lent

* De Oosterhoutsedijk op Veur Lent is smal en kent geen stoepen en rijwielpaden.
* LentLoper (enige toegangs- en ontsluitingsweg van Veur Lent). Veel toerisme.
* Aandacht voor de aansluiting Lentloper op de Parmasingel. Ons idee is om daar een rotonde te realiseren om ruimte te bieden bij ongelukken én draaiend verkeer.
* Nu slecht toegankelijkheid voor mensen met fysieke beperkingen.

3.6 Hoge Bongerd- Stationsplein / kruisingen met andere wegen.

* Kruising Hoge Bongerd/Radmakerstraat/Griftdijk Zuid bij Spiegelwinkel:
  De Radmakerstraat is een doorstroom-knelpunt voor de Hoge Bongerd sinds de herinrichting,

* Onoverzichtelijke kruising Wouter Reijndersstraat/Griftdijk Zuid door parkeerhavens, Het is onduidelijk wie voorrang heeft. Auto's zien Griftdijk Zuid als een voorrangsweg.
* Prins Mauritssingel: het verkeer op de singel stagneert regelmatig stad in- en uitwaarts. Dit dagelijkse fileverkeer heeft gevolgen voor de luchtkwaliteit in het woongebied.

4. Reacties op de wel of niet meegenomen tellingen

Men noemt in de opdracht de realisatie van in maximaal 496 nieuwe woningen en de zorgen over de verkeersgeneratie van 2271 verkeersbewegingen. De tellingen gaan over de bestaande woningen van de huidige verkeersbewegingen in coronatijd en nazomertijd. Daarna wordt er geëxtrapoleerd. Wij hebben hierbij onze vraagtekens.

- De ontwikkelingen in de rest van Nijmegen Noord zijn niet meegenomen.
- Er is **geen onderscheid** gemaakt in **verkeersbewegingen via Veur Lent** of **Hoge Bongerd.**
- **Het 1,5 jaar afsluiten van de dijken** door het waterschap ten tijde van de tellingen heeft enorme impact op auto- en fietsverkeer, zelfs de grote groepen wielrenners en motorrijders zijn nu niet in de tellingen meegenomen.
- **Bouw van appartementen**
  De bouw van de appartementen zal voor toename van fietsverkeer over de dijken zorgen evenals het extra fietsverkeer vanuit **Hof van Holland.**
- **Horecatoename**
  Door toename van woningbouw zal de horeca in dit gebied groeien langs de Lentse Warande. Dit is niet meegenomen.
- **Verkeersbewegingen naar en van het winkelcentrum Hof van Holland** door de Hoge Bongerd zijn niet onderzocht.
- **Bezorgingsdiensten:** er zijn geen dichtbij-winkels meer in het gebied Veur Lent/Hoge Bongerd en oud Lent Oost, dus die bewoners zullen een extra beroep doen op bezorgingsdiensten.
- **Verkeer vanuit bewoners van de Stelt en Lent Oost** wordt vermoed, maar niet onderzocht.
- **Evenementen, recreatie en sportverkeer, het Bastion en de botenloods**
  Verkeerstoenames door het reguliere gebruik van het Bastion en de botenloods zijn niet meegenomen, evenals grootschalige evenementen (60 dagen per jaar) en de druk daardoor op omringende buurten en het extra fiets- en wandelverkeer.

5. Reacties op de resultaten

- Wij vinden dat de puur cijfermatige en eenzijdige benadering een totale ontkenning is van de verkeersproblemen die er NU AL zijn! Er zijn nu al regelmatig opstoppingen en gevaarlijke situaties, bijna ongelukken en lichte ongelukken die niet worden gemonitord door politie.
- We zetten onze vraagtekens bij de 2250 tellingen op de Parmasingel en verwachten dat deze zonder woningbouw op Veur-Lent en Hoge Bongerd, maar ook zonder de nieuwbouw in de Stelt er ook al gaan komen.
- Het genoemde aantal van maximaal 2000-2500 motorvoertuigen dat per etmaal is toegestaan op een fietsstraat (aangegeven door fietsberaad CROW) staat in den lande nog zeer ter discussie omdat het veilige aantal enorm afhangt van de situatie ter plekke. Vooral de inrichting van de straat en de gerealiseerde verkeer remmende maatregelen, zijn van essentieel belang. **Daarbij heeft dit aantal betrekking op éénrichting fietsstraten. Voor twéérichtingen straten is het beter om 500 motorvoertuigen als maximum toe te staan.**
- Bij het eenrichtingsverkeer op Griftdijk Zuid dwingt men de automobilist via de al belaste Laauwikstraat (snelfietsroute) te gaan rijden.
- Vanuit Arnhem kan men niet rechtstreeks naar de Stelt komen dus pakt men Griftdijk Zuid.
- Een linksaf op de Prins Mauritssingel is ook voor De Stelt en Plantje Vlag een oplossing. Dat ontlast ook de fietsstraat Laauwikstraat.

- Stagnaties op de Prins Mauritssingel bij het Witte Huis zorgen nu al voor extra autoverkeer via de Laauwikstraat, waardoor er ook weer meer file bij de VRI op de verlengde Turennesingel ontstaat. Laat onvermijdelijke files op de Waalbrug zelf staan en niet op de Prins Mauritssingel tussen de woonwijken.
- Een aanpassing van de snelfietsroute via het tunneltje Lentse Tuinstraat /opgang naar de Waalbrug is gewenst. Men moet hier nu 500 m terug/omfietsen. In het verleden lag er naast het tunneltje de opgang naar de Waalbrug; leg deze nu weer bij de Parmasingel aan. Fietsers nemen nu lopend en tillend de trap naar boven. Zie ook olifantenpaadje.
- De dijken moeten ook beschikbaar blijven voor toerisme, de toename van fiets- en wandelverkeer en de georganiseerde ommetjes voor de recreanten
- **Calamiteiten: toegang brandweer, ziekenwagens** (toegang via oostzijde van Bastion)?
  We missen een visie over acties bij calamiteiten bij:
  * Festivals, sportwedstrijden en de 4-daagse feesten
  * Wat gebeurt er als de wegen vol staan of als er ongelukken gebeuren?
  * Wat gebeurt er als de Lentloper gestremd is?
- Op welke wijze wordt bij de inschatting van het aantal verkeersbewegingen rekening gehouden met het feit dat op Veur-Lent sprake is van een '**doodlopende weg**' waar wel veel verkeers-bewegingen zijn?. Er is sprake van bijzondere omstandigheden: (Bastion, wandelaars, fietsers, parkeerders). Bestaat bij het gebruik van verkeersmodellen niet de mogelijkheid om hier specifiek rekening mee te houden? Correctiefactor?

6. Conclusie

Kortom:

Het verkeersonderzoek van Royal HaskoningDHV is door onze achterban beoordeeld als niet acceptabel, gebaseerd op onjuiste uitgangspunten en sterk (doel)gericht op zo min mogelijke veranderingen c.q. verbeteringen.

Dit onderzoek is verkeerstechnisch de basis voor vier bouwvarianten. De puur cijfermatige en eenzijdige benadering is een totale ontkenning is van de verkeersproblemen die er NU AL zijn! Er zijn al regelmatig opstoppingen en gevaarlijke situaties, bijna ongelukken en lichte ongelukken die niet worden gemonitord door politie.

Gelet op de genoemde bezwaren en onjuistheden van dit onderzoek, wordt iedere bouwvariant daardoor vooralsnog geblokkeerd naar de mening van onze achterban.

Namens,

Kerngroep Klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent-Hoge Bongerd
Met als achterban:
Verkeerswerkgroep Wijkraad Lent,
Vereniging GewaLent,
Klankbordgroep Veur Lent,
Buurtvereniging Hoge Bongerd en
alle andere leden van de hele Klankbordgroep Stadseiland: Veur Lent Hoge Bongerd

Opstellers: Charles Meijers, Rob Stoof, Kees Pikaar en Léonie Schuijt-Overgoor